

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXIII Kaina 60 c.

ŠEŠTADIENIS - SATURDAY, RUGSĖJIS - SEPTEMBER 26, 1992

Nr. 188

Europos Bendrija ir toliau padės Lietuvai

Penktadienio žinios iš Lietuvos

Vilnius, rugsėjo 25 d. (Elta) — „Susitikimai Belgijoje buvo labai naudingi“, pareiškė Lietuvos AT pirmininkas Vytautas Landsbergis ketvirtadienį surengtoje spaudos konferencijoje. Jis pažymėjo, kad svarstant ekonominius ryšius su Europos Bendrija Lietuvai buvo pažadėta pratęsti preferencijų teikimą — ir toliau palengvinti Lietuvos gaminių kelią į Vakarų Europos rinkas. Yra galimybių greičiau gauti 100 milijonų eurių (ecu) pagalbą, kuri padėtų išspręsti naftos ir suskystintų dujų gavybos problemas. Į Lietuvą artimiausiu metu atvyks specialieji 24 Europos valstybių struktūros komisija, kuri išanalizuos padėtį žemės ūkyje ir spres, ar tikslinga papildomai skirti pašarus, grūdus.

Landsbergis pabrėžė, kad Rusijos kariuomenės išvedimas iš Baltijos šalių EB suprantamas kaip labai aktualus visai Europai. NATO vadovai aiškiai pabrėžė, kad ši organizacija suinteresuota taikinga raida Baltijos regione ir Lietuvos stabilumu.

Apdovanoti žydų gelbėtojai

Rugsėjo 24 dieną Aukščiausiojoje Taryboje įteikti apdovanojimai grupei Lietuvos ir užsienio piliečių, Antrojo pasaulinio karo metais nepabūgusių savo ir artimųjų gyvybei gresiančio pavojaus, gelbėjusių Lietuvos žydus nuo sunaikinimo ir genocido. Grupei asmenų apdovanojimai paskirti po mirties. Apdovanojimus įteikė Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis pažymėjo, kad atkurdami Lietuvos valstybę, atkuriamie ir jos simboliką, atributiką, valstybės apdovanojimus. Atkurtasis „Žuvancijų gelbėjimo kryžius“ pirmą kartą įteikiamas pažymint žydų tautos genocido dieną, kuri nuo dabar bus minima kasmet rugsėjo 23 dieną.

„Žuvancijų gelbėjimo kryžius“ įteiktas ir architektui Vytautui Landsbergiui-Zemkalniui, AT pirmininko tėvui, daug prisidėjusiam gelbstint žydų genocido aukas.

Diplominio korpuso atstovų vardu kalbėjęs Prancūzijos ambasadorius Philippe de Sureau pažymėjo, koks kilnus yra Lietuvos valstybės noras išaugoti genocido aukų atminimą.

Per Rusijos armijos pratybas apšaudyta molio kasykla

Rugsėjo 21 d., 16 val. 30 min., nepraėjus Krašto apsaugos ministerijos komendantūrai, Rusijos armijos 7-osios Oro desanto diviziono 108 pulko poligone, esančiame prie Rokų (Marijampolės raj.), vyko šaudymo pratybos akumuliaciniais sviediniais. Dėl nežinomos priežasties sviediniai krito ir už poligono ribų. Apšaudyta Rokų Keramikos gamyklos molio kasykla kurioje tuo metu dirbo daug žmonių su technika. Į kasyklą nukrito apie 16 mokomųjų sviedinių, kai kurie įsmigo žemėn į 2-3 metrų gylį. Šaudymo pratybos buvo tęsiamos ir rugsėjo 22 dieną. Žmonės nenukentėjo. Padaryta nemaža materialinė

žala. Vienas sviedinys pataikė į aukštos įtampos elektros skirstytuvą. Nutrūko elektros energijos tiekimas į kasyklą ir į šalia esančias statybas. Preliminariai apskaičiavimais, elektros tinklams padaryta 225,000 rublių nuostolių, keramikos gamyklai — 223,000 rublių. Del šio incidento Krašto apsaugos ministerija pareiškė protestą.

Burtais nustatyta partijų įrašymo eilė

Lietuvos TV tiesioginėje laidoje buvo traukiami burtai nustatyti eilė, pagal kurią Lietuvos Respublikos seimo rinkimuose dalyvaujančios politinės partijos, visuomeniniai politiniai judėjimai ir organizacijos bus įrašyti į rinkimų biuletenius. Burtus traukė partijų, judėjimų ir organizacijų atstovai. Pirmuoju numeriu į biuletenius bus įrašyta Sąjūdžio koalicija. Iš viso sąrašuose 17 koalicijų, partijų, judėjimų ir organizacijų.

Kiekvienai partijai, judėjimui ir organizacijai televizijoje skiriama po 1.5 valandos, kandidatams vienmandatėse apygardose — po 5 minutes. TV laidos bus transliuojamos kasdien, išskyrus savaitgalius. Rugsėjo 25 dieną prasideda oficiali rinkimų kampanija.

Baltarusijos siena su Pabaltijū

Baltarusija, kaip ir Rusija, kuria valstybinę sieną su Baltijos šalimis. Šiuo metu atitinkamos šios respublikos tarnybos tikslina sienos liniją. Vyriausiosios pasienio kariuomenės valdybos prie Baltarusijos ministrų tarybos viršininkas, pasienio kariuomenės vadas generolas majoras Jevgenij Bočarov pasakė, kad valstybinei sienai su Baltijos valstybėmis sukurti reikės ne mažiau kaip 700 milijonų rublių. Nenumatoma statyti specialių inžinerinių statinių.

Išleistas R.K. Vidžiūnienės romanas

Kauno lietuvių jaunimo bendrija „Lituanica“ išleido žinomos išeivijoje rašytojos, Amerikos lietuvių žurnalistų sąjungos pirmininkės Rūtos Klevos Vidžiūnienės romaną „Rojaus paukščio grįžimas“. Praėjusiais metais su šiuo romanu yra susipažinę dienraščio „Draugo“ skaitytojai. Lietuvoje knyga išleista nedideliu 10,000 tiražu ir bus platinama tik Kaune ir Vilniuje. „Lituanica“ R.K. Vidžiūnienės knygą ruošiasi pristatyti Lietuvos nacionalinei premijai gauti.

Trumpos žinios

Omano Sultanatas užmezgė diplomatinis santykius su Lietuva rugsėjo 22 d. Bendrą komunikatą pasirašė Lietuvos laikinasis reikalų patikėtinis Rusijos Federacijos Egidijus Bičauskas ir Omano nepaprastasis ir ištarnautasis ambasadorius Rusijos Federacijos Dawood Hamdan Al-Hamdan.

Žydų genocido diena minima Lietuvoje rugsėjo 23 d. Aukščiausiosios Tarybos prez-

Britanijos ministras pirmininkas John Major kalba žemesniuose Parlamente rūmuose apie Britanijos laikyseną Europos susijungimo atžvilgiu.

JAV 1993 m. užsienio pagalbos planas eina į Senatą

Washington, DC, rugsėjo 23 d. — JAV Senato Lėšų komitetas trečiadienį nubalsavo surišti JAV ekonominę pagalbą Rusijai su jos išvedimu buvusių sovietinių dalinių iš Baltijos valstybių. Komisija taip pat patvirtino prez. G. Bush prašomą 12 bil. dol. sumą, įmokėsimą Tarptautiniam Valiutos Fondui, kuris šiuo metu padeda Rusijai prarasti ekonomines reformas.

Šis įstatymo projektas, vadinamasis FY 1993 Foreign Operations Appropriation bill (H.R. 5368), tarp kitų užsienio pagalbos projektų, kuris skirs 14.3 milijonus dolerių įvairiai užsienio kraštų pagalbai pradedant spalio 1 d., taip pat garantuoja 10 milijonų dolerių vertės Izraelio imamų paskolų namų statybai ir 417 milijonų dolerių buvusioms sovietinėms respublikoms.

Atstovų rūmų ir Senato priimtų skirtingų versijų specifiškai pašalpos Rusijai įstatymų projektai, dėl kurių dabar stengiamasi įtaigoti jungtinę JAV kongreso Konferencijos komisiją, kuri svarstys kaip išlyginti ir į vieną versiją suvesti jų kalbą, duoda leidimą skirti lėšas Tarptautiniam Valiutos Fondui ir svarbu, kad ir čia būtų tvirtai sujungiamas pašalpa Rusijai su rusų kariuomenės išvedimu iš Pabaltijū.

Tačiau Senato Lėšų komiteto priimtas įstatymas liečia tiesioginę JAV pašalpą Rusijai ir šis komitetas priėmė sen. Robert Byrd, komiteto pirmininko, pridėtą pataisą. Ragindamas komitetą pataisą priimti, sen. Byrd kalbėjo: „Baltijos tautos stovi ant slenksčio išsipldymo jų penkis dešimtmečius diumo pasiūlymu prie pastatų iškeltos Lietuvos valstybinės vėliavos su gedulo ženklu. Gedulingi mitingai bus surengti žydų masinio naikinimo vietose, kapinėse. Devyniolikai Lietuvos piliečių, kurie gelbėjo žydų tautybės žmones nuo sunaikinimo Antrojo pasaulinio karo metais, bus įteikti žuvancijų gelbėjimo kryžiai. Šie kryžiai buvo ir ikikarinėje Lietuvoje.“

(A.M.)

TRUMPAI IŠ VISUR

— JAV iš krašto pajamų (GNP) 1988 m. skyrė tik 5.7% švietimui. Daugiausiai skyrė Danija ir Suomija ir tuoj po jų Norvegija ir Kanada. Japonija skyrė mažiau už JAV — 4.9%, bet daug daugiau jų vaikų baigia mokyklas.

— Kinija netiesiogiai pasmerkė JAV už pardavimą Taiwanui 160 karinių lėktuvų, kalbėdama Jungtinėse Tautose, sakydama: „Mes stipriai smerkiame (sulaužymą) tarptautinių sutarčių, parduodant didelius kiekius aukštos technikos ginklų, kurie žiauriai kišasi į kitos šalies vidaus reikalus“.

Britanijos vyriausybė vos vos išgavo pasitikėjimo pareiškimą

Londonas, rugsėjo 24 d. — Britanijos ministras pirmininkas John Major triukšmingoje Parlamento sesijoje užtikrino, kad Britanija tebėra pasiryžusi siekti Europos kraštų glaudesnio vieningumo, bet kad tebereikia daugiau apsvaistyti ateities planuojamo piniginių ir politinio bendradarbiavimo detales.

Po aštuonias valandas trukusių dažnai aštrių debatų, ministrui pirmininkui ir jo vyriausybei pasisekė gauti pasitikėjimo pareiškimą Parlamente, bet tik mažu balsų santykiu: 330-288. Šį pareiškimą jie laimėjo tik savaitę po to, kai vyriausybei teko atsakyti savo užsibrėžto plano ir pasitraukti iš Europos piniginių sistemos, dėl ko svaro kaina smarkiai nukrito.

Min. pirm. J. Major teisingai vyriausybės veiksmą, sakydamas, kad valdžiai nepavyko įveikti milžiniško spekuliantų spaudimo svoro nenaudai. Bet premjeras priminė, kad pinigų rinkų neramumas tik pabrėžia didžiulės abejonės Prancūzijoje, Britanijoje ir kitur tiek dėl piniginių sistemos, tiek ir dėl paties Europos susijungimo, o

tai rodo, kad prie to reikia eiti lėčiau, atsargiau.

„Geras europietis tų būkštavimų neignoruoją, o stengiasi juos atitaisyti“, kalbėjo John Major, pridėdamas, tačiau, kad didėjančios abejonės Europoje neturi sugundyti Britanijos pasidaryti „sūrųsiai, izoliuota šalimi, atskirta nuo Europos žemyno“. Jis sakė, kad Britanija remia piniginių sistemos, bet nesugrįš į ją kol nebus padaryti pakeitimai pinigų keitimo mechanizme, nustatantys viršutinę ir apatinę ribą visiems Europos pinigams ir kurį jis laiko keltu už prisidėjimą prie Britanijos svoro vertės nusumkimo.

Jis taip pat pareiškė, kad nors jis remia Maastricht sutartį, kuri tik per plauką buvo priimta Prancūzijoje praėjusį sekmadienį, jo nuomone, sutartis nepakankamai dėmesio kreipia į priklausantių šalių tautinius interesus savo daromuose sprendimuose.

Tokie Britanijos ministro pirmininko pareiškimai pastato jį į priešingą poziciją nuo kitų Europos vadų, imtinai ir Vokietijos kanclerio Helmut Kohl,

kuris vis tik nori Europos susijungimą praversti kuo greičiau.

Britanijoje premjeras taip pat yra stipriai kritikuojamas tiek opozicinės Darbo partijos, tiek ir mažos bet triukšmingos grupės jo paties Konservatorių partijoje, kurie sako, kad pereitos savaitės finansiniai įvykiai sustiprino jų atvirą priešingumą Europos susijungimui. Kai kurie Parlamento nariai net siūlė praversti referendumą dabar, taip, kaip buvo Prancūzijoje, kad žmonės galėtų pasisakyti dėl susijungimo. Ministras pirmininkas šiam ėjimui, žinoma, priešinosi. Buvęs J. Major vyriausybės narys Kenneth Baker sako, kad pereitos savaitės finansiniai įvykiai „išlupo didžiulę skylę“ Maastrichto sutartyje.

Vis augant jo vedamos politikos kritikavimui, J. Major pareiškė savaitę sutiko su reikalavimais, kad žemesnieji Parlamento rūmai „House of Commons“ būtų sukviečiami iš nebaigtų atostogų specialiai, dvi dienas trukšančiai sesijai, kurioje būtų tariamasi dėl valdžios politikos tiek ekonomijoje tiek dėl Europos.

Danai vėl balsuos dėl Maastricht sutarties 1993 m. vidury

Kopenhaga, rugsėjo 22 d. — Danijos ministras pirmininkas Poul Schluter pranešė, kad 1993 m. viduryje danai vėl turės referendumą dėl Europos suvienijimo Maastricht sutarties. Tai reiškia, jog sutartis jau nebe galės įsigalėti 1993 m. sausio 1 d., kaip buvo sutartyje numatyta. Danija yra iki šiol vienintelė valstybė, atmetusi sutartį, kai pirmąjį referendumą dėl jos pravedė pereiną birželio mėnesį.

Premjeras Schluter, kuris, kaip daugelis Danijos politikų, remia Maastricht sutartį, sakė, kad bandys įvesti pakeitimų į sutartį, kad ji būtų patrauklesnė danams balsuotojams. Būtent, danai nenori turėti bendros valiutos ar gynybos sistemos. Jis tačiau pranešė, kad Danija bandys pakeitimus praversti tik prielaidais, nepraedant naujų derybų dėl visos sutarties.

Danijos min. pirm. Schluter padarė šį pranešimą antrą dieną po to, kai Prancūzijos balsuotojai tik vos vos priėmė sutartį. Dėl Prancūzijoje parodyto abejingumo sutarties ir Vokietijos kancleris Helmut Kohl nulėkė į Paryžių pasitarti su prez. Mitterrand. Nors Prancūzijos ir Vokietijos laikraščiuose buvo spėjama, kad po šio pasitarimo sutarties didžiausi propaguotojai Mitterrand ir Kohl užtikrins europiečius, kad sutartis nepa-

žeisianti jų tautinių identitetų ir pranešdami, kad sutarta kaip nors apriboti Europos Bendrijos galią kištis į jų vidaus reikalus, jie tik užtikrino balsuotojus, kad jie tebesieks sutarties visuotinio patvirtinimo.

Danijos valdžios pareigūnai tačiau korespondentams paaiškino, kad niekas Danijoje nesipriešina Europos kraštų glaudesniai bendradarbiavimui, bet jie nori sutarties, kuri būtų palankesnė Danijai. Danija reikalauja, kad Maastricht sutartį būtų garantuota daugiau atviro Europos centriniame Briuselyje ir kad daugiau jos posėdžių bei dokumentų būtų viešai prieinami.

Danijos parlamento narys Gert Petersen, kuris agitavo prieš sutarties priėmimą, mano, kad norint išgauti danų pritarimą, turės išsivystyti bent dvi kategorijos narystės Europos Bendrijoje. Kai kurie kraštai priims visas sutarties sąlygas, kiti kraštai tik kai kurias, pagal tai, ką jų piliečiai norės.

Danų pasipriešinimas birželio mėnesį sukosi apie įvairius punktus, pradedant susirūpinimu dėl didesnių žvejybos apribojimų ir baigiant baiminimusi, kad nesumažėtų pensininkų pajamos. Bet daugelis bijojo, kad per sutartį Danija neteks dalies kultūrinio savitumo.

Danijos pramonininkai tačiau stipriai agituoja už sutarties priėmimą, nes nedalyvavimas Europos Bendrijoje neigiamai paveiks jų perspektyvas Europos rinkoje. Ir jie nemano, kad EB narystė, nariams pasirenkant tik tuos punktus sutartyje, kurie jiems patinka, būtų iš viso veiksminga ar naudinga.

Bet įtikinti danus šį kartą, kad sutartis yra kitokia, bus sunkiau, nes sutartyje jau yra daromos išimties Danijai, kai Danija galėsianti

Danijos ministras pirmininkas Poul Schluter.

pasilikti savus pinigus ir nereikės dalyvauti gynybos sistemoje. Kadangi danai jau praėityje tą sutartį atmetė, nežiūrint šių išimčių, ministrui pirmininkui bus itin sunku įtikinti balsuotojus, kad šįkart jie vistikta turėtų balsuoti kitaip. Bet jis ryžtasi tai padaryti ir tais sumetimais bandys išgauti pakeitimus sutartyje, nors ir tik prierašų formoje.

KALENDORIUS

Rugsėjo 26 d.: Šv. Kozmas ir Damijonas, Kiprijonas, Justina, Vydenis, Gražina.

Rugsėjo 17 d.: Kozmas, Damijonas, Kovaldas, Daugilė.

Rugsėjo 28 d.: Šv. Vaclovas, Šv. Laurynas Ruiz, Teta, Tautvydas, Visgirdė.

Rugsėjo 29 d.: Arkangelai Mykolas, Gabrielius, Rapolas, Kęsgaila, Litas.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:41, leidžiasi 6:43. Temperatūra dieną 78 F (25 C), naktį 57 F (14 C), debesuota, lietinga. Sekmadienį ir pirmadienį panašus oras, tik vėsiau.

REDAGUOJA Jonas Žadeikis. Informacinis medžiagų ir nuotraukų siųsti: 4048 W. 91st Pl., Oak Lawn, IL 60453. Tel. 708-424-4150

BUVOME TĖVYNĖJE

JADVYGA DAMUŠIENĖ

Šiomet ir vėl buvome Lietuvoje. Jau trečią kartą lankome Tėvynę.

Pirmas vizitas Lietuvoje

1989 m. pavasarį pirmą kartą, po 45 metų gyvenimo svetur, vaikščiojom ir vėl savo ainių žemėje. Lietuva tais metais buvo pačiame dvasinio atgimimo žydėjime. Kiek daug džiaugsmo ir vilčių gražiai ateičiai liejosi iš laisvės paleistų širdžių. Sukaustyti dvasinės pripažinimo, per 50 metų išskleidę sparnus laisvei. Laisvės prasmė pilnai dar nebuvo suprata, bet visi buvo laimingi, nes galėjo jau laisvai savo nuomonę reikšti ir kalbėti apie išgyventus vargus. Su jais ir mes jautėmės laimingi.

Tais metais buvome pakviesti dalyvauti VDU atkūrimo Kaune. Ekskursavome: Nida, Palanga, Trakai, Naujoji Akmenė (Cemento fabrikas, mano vyro numylėta pramonė). Lankėme gimines ir tėvų kapus. Po dviejų savaitių laimingi grįžome namo.

Gamtos grožis mus žavėjo. Sodai tada buvo pačiame žydėjime, o žemė padengta tulpių ir narcizų žiedais. Vaziuojant geru Lietuvos greitkelio, mus džiugino balti pakelės berželiai, sprogtantys šviežiu žalumui, tamsiai žalių pušų ir eglių fone. Visoje gamtoje, kaip ir širdyse, buvo pats žydėjimas.

1991 metų vizitas

Lietuva jau pasiskelbusi Nepriklausoma, daugelio valstybių pripažinta, išskyrus JAV.

Šiais metais važiuojame, kviesdami į 1941 m. Sukilimo 50 metų minėjimą. Džiaugėmės, kad bus proga pamatyti tai, ko negalėjome pamatyti 1989 m.: Kryžių kalną, Vilniaus katedros archeologinius radinius, atidengiančius mūsų tautos istorinius laikotarpius. Net Gedimino pilies nebuvo matę. Ir vėl dvi savaitės tirpo kelionėse nuo Vilniaus iki Druskininkų, iki Telšių, Rainių miškelio, kur buvo komunistų išžudyta per 70 žmonių pirmosios sovietų okupacijos metais.

Šios kelionės metu Lietuvoje teko sukti su ateitininkų organizacijos vadovais, ypač su asmeniu, kuris davė pradžią ateitininkijai Lietuvoje – dr. Arvydu Žygu. Jis ir tempia tą darbą visa savo esybe.

Tų metų vasarą aplankėme dvi ateitininkų stovyklas – vieną Ignalinoje (dr. Arvydo vadovaujamą), kitą Pavištytyje (dr. Danutės Kaminskaitės).

NEPAMIRŠKITE KONKURSO

Jau visai baigiasi laikas siųsti medžiagą „Ateities“ konkursui. Kadangi gavome labai mažai medžiagos, terminą pratęsime iki spalio mėn. 15 d. Eilėraščių, nuotraukų ir rašinių siųsti redaktorei D. Bindokienei, 7155 S. Homan Ave., Chicago, IL 60629. „Ateities“ konkursas yra ilgų metų tradicija. Būtų gaila, kad šiais metais neatsirastų premijuotinos medžiagos. Nejaugi niekam nebereikia pinigų?

vadovaujamą). Vizitas buvo tik vienos dienos, bet susipažinome su stovyklautojų nuotaika, kuri buvo išreikšta daugelio apklauptųjų lūpomis: „mes esame laimingi, kad čia galime būti“. Daugelis jų niekad nebuvo girdėję apie ateitininkų organizaciją, bet įsijungė į ją, matydami didelį vadovų darbą ir su meile teikiamą rūpestį jų gerovei, pasilieka nariu. Dar nejausdami, jie stiprėja dvasia, auga savo Tėvynės gilesniu pažinimu ir meile geresnei Lietuvos ateičiai.

Po to buvo aplankyta Pavištyčio stovykla. Abiejose stovyklose arti 200 vaikų kiekvienoje. Pavištyčio stovykla buvo Vyriausybės pažadėta atiduoti ateitininkų organizacijai.

Keliaudami visada gėrimės gražia Lietuvos gamta – žalias, švartios ir vešlios pievos; sodrus pušynai, baltais berželių liemenėmis pamarginti; tviskantys ežerėliai ir upeliai pravažiuojamose plotuose. Gamta graži, miela ir širdį jaudinanti savo romumu – stypčiojantis vienišas garnys pievose, bulves kaupiančios moterys laukuose, geltonuojantys lubinai – rodos šaukte šaukia namo.

Tik žmogus šiomet nebe tas, kaip 1989 metais. Ir Baltijos kelias, ir TV bokšto tragedija, rodžiusi stiprią vienybę tautoje, šitą vasarą buvo jau išblėsusi. Jautėsi augantis rūpestis ir nepasitenkinimas esamu gyvenimu.

Po dviejų savaitių buvimo Lietuvoje grįžome namo, susirūpinę ir nuliūdę.

Trečias kartas Lietuvoje

1992 m. ir vėl skridom į Lietuvą. Šį kartą grynai savo krašto geresniam pažinimui ir susipažinimui su šeimos gyvenimo sąlygomis, nes turėta mintyje ir nuosavybės įsigijimas, kad, atvykus į Lietuvą, turėtume savo „gūžtą“ laikinam apsigyvimui, o gal ir nuolatinei žemiškos kelionės užbaigai.

Atvykome į jau visiškai laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą dviem mėnesiams. Savaitę buvome Nidoje, dvi su puse Kaune ir beveik mėnesį Vilniuje. Iš Nidos į Kauną grįžome per Rytprūsius, kurių skurdas paliko skausmingą įspūdį.

Būnant Kaune ir Vilniuje, bu-

Po koncerto Kennebunkporte baigiant ateitininkų sendraugų kultūrinę savaitę. Koncertą atlikusi soliste Gina Čapkaušienė tarp gėles jai įteikusių sesučių Zdanųčių, savaitės vadovo dr. Č. Mašaičio ir akompaniatoriaus dr. Sauliaus Cibo.

Nuotr. Petro Ažuolo

vo daug graudžių susitikimų su jaunystės ir mokslo draugais, su okupacijų metu veikusiais po grindininkais, kurių dauguma, palikę sveikatą už Uralo, grįžo namo palieję ir jaučiasi Tėvynės užmiršti. Girdėjome daug skundų valdžia, radome daug suskilusių nuomonių tarp asmenų, kurie kadaise buvo vienuodų politinių pažiūrų. Visur jautėme daugiau nepasitenkinimo esama padėtimi negu gautąją laisvę ir nepriklausomybę.

Žinoma, eilinio žmogaus gyvenimo sąlygos yra apgailėtinos. Trūksta buitiniams gyvenimui pačių pagrindinių dalykų. Ypač moters gyvenimo sąlygos yra apgailėtinos. Stengiamosi pati jas pažinti, ruošdavau maistą savo, privačiai gautame bute. Pusę dienos, o kartais ir daugiau praleidi krautuvėse – kasdien pieno eilėje, mėsos eilėje, duonos eilėje ir visokių, sausų produktų eilėse, o jei ko negauni vienoje parduotuvėje, reikia ieškoti kitoje. Vyresnio amžiaus žmonėms susidaro daug sunkumų. Sunku būtų tokiems ir

po spalio mėn. rinkimų į Seimą bus daugiau sklandumo Parlamente. Šių rinkimų metu turi iškristi visa nomenklatura, sovietinio „proletariato rojus“ buržuai. Jie buvo puikiai išikūrę tame rojuje, jie trokšta ir Nepriklausomoje Lietuvoje susikurti sau rojų – grobti ne teisėtu keliu valstybinį turtą, ardyti bet kokią darną Parlamente ir kuo ilgiau laikyti tą padėtį savo planų naudai, bet ne gyventojų gerovei.

Daug kalbama apie nudvasintą Lietuvos žmogų. Trūksta dorų žmonių, kurie galėtų užimti aukštesnes pozicijas vyriausybėje. Išmoksinti ir išauge sovietinėje mokykloje, skverbiasi ir visas jų planams patogias pozicijas. „Nudvasintas“ žmogus stovi nuošaliai arba nustumtas į šalį išsiimokslinusių. Jis tad dar visiškai nesuranta laisvės sąvokos. Be Dievo augintas žmogus ir sovietinės mokyklos augintas tik „didžiosios tėvynės“ naudai, jaučiasi atėjusios laisvės skriaudžiamas – reikia

Linksmi studentai studijų savaitgalio Dainavoje (iš kairės): Kazys Motekaitis, Monika Vygantaitė, Rita Račkauskaitė, Vytas Čuplinskis, Asta Kazlauskaitė ir Marius Gražulis.

įsikurti, nes visas gyvenimas turėtų būti pradėtas, kaip amerikiečiai sako, nuo „pradžios“, o šiuo metu Lietuvoje nėra nei tai „pradžiai“ reikalingų reikmenų.

Visa ta patirtis, kol kas, neišvengiamai apgriūdo ir mūsų intencijas įsigyti nuosavybę Lietuvoje. Reikia tikėtis, kad

„PADARYTI DŽIAUGSMO GYVENIME...“

Stefanija Baldauskaitė 22 metų mokytoja, kražietė, ateitininkė, areštuota 1945 m. ir, nepakėlus dvasinės kancios, mirė Pečioroje (Komisija) 1947 m. sausio 1 d. Likęs dienoraštis ir laiškas rodo, kokią didelę įtaką darė Kražiai su stebėtinu pasiaukojimu žmogui kun. St. Rimkumi, su jo idėjomis, dainomis ir nuosirdžiais bendradarbiais.

Ji rašė: „Tuos gražius laikus dažnai prisimenu ir šiandien, jie mane šventiškai nuteikia. Visa tada buvo taip gražu. Ne, niekada nepamiršiu tų vakarų, kai grįždavome iš kaimų susirinkimų su dainomis ir armonika... Tada galvoj švystelėdavo daugiau minčių, idėjų, norėdavau ką nors didelio pasiekti, kam nors padaryti džiaugsmo gyvenime, pereiti žemės keliu, nors vienam žmogui suteikiant bent truputį šviesos...“

Ištrauka iš „Už aukštuosius idealus“, kankiniui kun. St. Rimkui prisiminti.

Vokietijos ateitininkų šventėje moksleivių įžodį duoda Benigna Labauskaitė ir Nerius Landys.

Nuotr. M. Šmitienės

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pasto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeras nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams 1/2 metų 3 mėn.	
U.S.A.	\$80 \$45 \$25	
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90 \$50 \$30	
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45 \$30 \$25	
Kanadoje ir kitur (šešt. laida)		
U.S.A. dol.) savaitinis	\$50 \$30 \$25	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudojta straipsnių nesaugo. Jūs grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophthalmologas/Akių Chirurgas
2636 W. 71st St.
312-430-5566
4149 W. 63rd St.
312-735-7709
Chicago, IL

DR. DANA M. SALIKLIS
DANTŲ GYDYTOJA
10442 W. Cermak Rd.
Westchester, IL 60153
Tel. 708-531-1113
Valandos pagal susitarimą

DR. KENNETH J. YERKES
DR. MAGDALEN BELICKAS
DANTŲ GYDYTOJAI
Pensilvanijos nuotaidai
4007 W. 59 St.
Tel. (312) 733-5556
507 S. Gilbert, LaGrange, IL.
Tel. (708) 352-4487

DR. DOMAS LAPKUS
Praktika su
Dr. McElligott ir Dr. Adams
VIDAUS IR PLAUČIŲ LIGOS
15300 West Ave., Orland Park
708-349-8100
10 W. Martin, Naperville
708-355-8776
Valandos pagal susitarimą
Nakties metu tel. 708-857-8383

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – širdies, plaučių, kraujotakos, artro ir cukraus ligos.
Sąskaitas siunčiame tiesiog į Medicare
Priklauso Holy Cross ir Christ Igoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. (312) 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.

Kab. tel. (1-312) 585-0348;
Rez. (1-312) 779-8633
DR. FRANCIS MAZEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.
Kab. tel. (1-312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Kab. (1-312) 735-4477;
Rez. (708) 246-0067; arba (708) 246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURG
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 25 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirm. 3 v. p.p.-7 v.v., antr. 12:30-3 v.p.p.
treč. uždaras, ketv. 1-3 v.p.p., penkt. ir šešt. 9 v.v.-12 v.p.p.

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
PETER STECY, M.D.
Y. CHRISTOPHER CHIU, M.D.
CESAR J. HERRERA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą
Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. VILIJAS R. KERELYTĖ
CHIROPRAKTIKA
34 N. Cass Ave., Ste. B, tel. (708) 512-0084
Westmont, IL 60559
Valandos pagal susitarimą
IGNAS G. LABANAUSKAS, M.D.
Specialybė – Kaulų ir sąnarių
ligos ir chirurgija
Holy Cross, 2701 W. 68 St., Chicago
Tel. (312) 471-5573
9830 S. Ridgeland, Chicago Ridge, IL
Tel. (708) 423-0313, 425-9353
Valandos pagal susitarimą

DR. ELIGIJUS LEIŠ
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
4149 W. 63rd St.
Tel. 312-735-7709
217 E. 127th St.
Lemont, IL 60439
Tel. 815-723-0353
Pagal susitarimą

DR. RAMUNĖ MACIEJAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills
Tel. (708) 598-2131
Valandos pagal susitarimą

DR. VILIUS MIKAITIS
ŠEIMOS DAKTARAS IR CHIRURGAS
Family Medical Clinic
217 E. 127 St. – Lemont, IL 60439
Priklauso: Palos Community Hospital ir
Silver Cross Hospital
Valandos pagal susitarimą
Tel. (708) 257-2265

DR. ROMUALDAS POVLAITIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Tel. (312) 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 blokas) vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

JONAS V. PRUNSKIS, M.D.
ROGER TOLENTINO, M.D.
Gydytojai ir chirurgai
Anestezijos ir skausmo
gydymo specialistai
Sherman Igoninė, Elgin, IL
Tel. 708-888-8876

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujotakos ligos
Ne chirurginis išsiplėsių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road.
Tel. (312) 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Pirm., antr., penkt. 12:30 v.p.p., ketv. 2-7 v.v.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55 St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą
Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago
312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2006
Valandos pagal susitarimą
Vakaris ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 1-708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

BET REIKIA PAGALBOS

Rinkime yra pirmoji vieta, o sąžinės reikavimas. Norint atiduoti dalį savo teisių tautoje ar valstybėje, reikia pasirinkti patikimą žmogų, kuriam galėtum viską pasakyti, jei prie jo prieitum, viską pavesti, jei galėtum. Tai valdžios viršūnės, kurios turi vesti geriausius ekonominius, tautinius, dorinius kelius visą tautą ar bent tautos dalį.

Partijai priklausęs žmogus gali būti geras, bet gali būti ir blogas. Pačios partijos dažnai kratosi tokių, kurie panaudoja partijos vardą, siekdami įsigalėti valdžioje ar pasinaudoti asmeniškais reikalais. Rinkėjas pagal sąžinės balsą ir savo žinojimą iš anksto turi pasirinkti asmenį, nepaisydamas jo partijos, nes partija eina kartu su rinkėju.

Mums šiame yra duji rinkimai, du pasirinkimai ir apsisprendimai. Mes norime, kad valdžia to krašto, kuriam gyvenime, būtų tautą mylinti, jo reikalais susirūpinusi, savo tarnybą net valdžios viršūnėse gerai žinanti. Pasitaikys ir tokių asmenų, kurių paskiau norėtumėm atsisąžinti, bet, darant pagal sąžinės balsą, rinkėjai mažiau suklūsta, nors ne visada gali pasirinkti norimą.

Čia pasirinkimas yra daug lengvesnis, nes dažniausiai renkame vieną iš dviejų, nes tik dvi partijos veda tikrą propagandą, parodo savo programas ir aptaria žmones, kuriuos siūlo ar parengia kandidatus valdžiai.

Sunkesnis apsisprendimas nepriklausomos Lietuvos ir jos seimo rinkimų atžvilgiu. Ten mažai pažįstami siūlomi kandidatai. Dar mažiau žinome apie partijas ar jų dalis, nes dažniausia net ir partijos neturi savo politinių programų, pagal kurias jau iš anksto galėtų pasakyti tvarką visuomenės gyvenimui. O valdžia, jeigu nėra taip svarbi išieivijai, tai labai svarbi atstatomai Lietuvai ir išieivijos paramai, kad Lietuva greičiau galėtų užgydyti žaizdas.

Už pavergtų kraštų laisvę mes ilgai kovojome ir visokias priemones tai nenuilstamai, beginklei kovai naudojome. Išieivijos lietuvių kovojome ne tik prieš pačią vergiją, kur ji bebūtų, bet ir prieš vergiją, įvestą komunistinio siaubo Lietuvoje, tame krašte, kur vyresnieji augo, kur augo daugumos tėvai ar senoliai.

Vyresnieji paliko savo kraštą ne dėl vargo. Jie pabėgo dėl nerio ar baimės komunistinio persekiojimo, marino, mirčiai pasmerkimo ir tremties. Jie jau nesitiekė savo kraštui ir sau patiems laisvę iškovoti regimu laiku, bet tikėjosi bent geresnės ateities savo artimiesiems ir giminėms.

Laikas pasikeitė netikėtai greitai. Iširo visi biaušius pylimai, pro kuriuos negalėjo pralįsti daugelis laisvės ištroškusių ir ieškančių geresnio gyvenimo bent savo vaikams. Ta buvusi kova pasibaigė ir pasikeitė į kovą pagelbėti laisvę įsigijusiai ir ne visuomet mokančiai ja naudotis. Jie troško valstybinio gyvenimo, bet ne visuomet ji suprato.

Yra būtina tautai ar paskiriems žmonėms Lietuvai laiku atstatyti ir netrukšti privilegijuotiems veltui duodamų svogūnų. Tauta turi jau mėginti užsiauginti derlių visai tautai, kuri nori laisvės ir gerovės be baimės.

Ateinanti mėnesį jie rinks seimą, kuris jau spręs naujo gyvenimo tautos likimą ir būsimos valstybės kelią. Partijos, jei jų bus ir dauguma, rodyt savo programas ir sugebėjimus jas vykdyti.

Išieivija iš toli žiūri į asmenis, į kandidatų sąrašus, į apviliančias partijas ir naujai perdažytus veidus. Tik viena visi turi žinoti, kad reikia tik savo jėgų, tik savo proto ir sugebėjimų, o nepakartoti išgrautus ir nesibaigiančius Sovietų veiklos būdus. Paremti tuos, kurie laisvę tinkamai naudojami ir nori atstatyti valstybinį gyvenimą, nors ir naujuose rėmuose, yra išieivijos būtinybė. Juk ten dar gyvena mūsų giminės, artimieji ir laisvės ištroškę žmonės. Paroma turi būti aiški, kad jie pastatytų išieivijų rūpestį.

Kai kurie lietuviai, gyvenę šiame krašte, galės balsuoti abiejuose rinkimuose. Tai ir būtina savo teisėmis pasinaudoti. Juk visi nori, kad abu kraštai būtų gerai gyvenimiškai ateityje, kad ekonomija ir žmogiskumas klestėtų, kad valstybė žinotų tarnaujanti išrinktiems žmonėms. Kaip tautos ir valstybės teisės nesikeičia, taip nesikeičia ir santykiai paskirų žmonių nuo išrinktųjų ar valdžią paėmusių įsipareigojimų. Tai ir lietuviai, gyvenę Amerikos žemėje, turi rūpintis savo valdžios ateitimi ir jos geru tautos ir valstybės gyvenimo tvarkymu.

Tačiau visuomet reikia atsiminti, kad tas kraštas, kuriame gyvenimo, gyvybės, būdo ir laimės pradų šaknis jame tebedyga, yra reikalingas savųjų duoklės, paramos, užuojautos ir net fizinės pagalbos. Jis kuria savo ateitį. Ir tai ne tik sau pačiam, bet ir visu išieivijų ar čia gimusių ir tėvų kalbos jau nebemokančių.

Ateitis prasideda nuo praeities, bet kuriama dabartyje. Ateitis tokia greita, kad mes ir kiti net neįsivaizduojame, kai viskas gyvenime keičiasi. Keičiasi juo labiau ir politikoje. Kas buvo galingas, šiandien tampa tik šapeliu ar net istorijai mažai žinomu asmeniu. Bet nenyksta žmonės, papildydami vieni kitus, nenyksta kraštai, kuriuose gyvena proseneliai, tėvai ir gal gyvens naujos kartos ar jų palikuonys.

Nenyko ir Lietuva, nors anksčiau daugiau kaip šimta metų, dabar daugiau kaip penkiasdešimt metų nešė vergijos pančius, buvo žalojama fiziškai ir dvasiškai. Mūsų konkreti parama reikalinga dabar, kai skiriami gerieji nuo blogųjų, norintieji laisvės savo Tėvynei ir vergijos teismo savame krašte. Susidaręs komitetas yra tik pagalbininkas, bet jis pagelbėti gali visiems prisidėjus, kad tėvų ir senolių žemė būtų laisva ir laimingai augtu.

Pr. Gr.

Didžiausia žmonių nelaimė yra ta, kad jie labai gerai žino, ką jiems skolingi kiti, bet mažai prisimena, ką jie patys iš kitų yra pasiskolinę.

Šv. Pranciškus Salezietis

Tikėjimas teisingajam suteikia dvi neįkainojamas pirmenybes: nesutrukdomą ramybę gyvenime ir palaimingą viltį mirties valandoje.

Platonas

LIKIMAS TO, PRIEŠ KURI VISI DREBĖJO

Mums sunku suprasti, kodėl Lietuvoje ir buvusioje Sovietų Sąjungoje taip sunkiai vyksta persitvarkymas. Sovietinė sistema ilgą laiką buvo taip paveikusi žmones, kad jiems nepaprastai yra keblu persiorientuoti į laisvos rinkos ir demokratine sistemą. Jie tartum vis laukia, kol bus duotas įsakymas iš aukščiau.

Ten nuvykę užsieniečiai skundžiasi, kad negali rasti bendros kalbos kuriuo nors reikalu: jauniesiems pareigūnams siūnčia pas vyresnį, ir taip trunka ilgą laiką, kol priinama prie paties reikalo. Panašiai vyksta ir kiti vidaus reikalai. Žodžiu, biurokratizmo, ilėidusio gilius šaknis iš sovietinės sistemos laiku, dar turbūt negreitai bus atskirytas.

Prisimename, kad viskas buvo daroma Stalino vardu ir autoritetu, spinduliuojančiu iš Kremliaus. Juk jis buvo laikomas už Dievą aukštesnis. Jo garbei giedami himnai. Ir tai buvo daroma kiekvienoje komunistinėje sistemoje, kur ji buvo įvesta. Nebuvo apsieita be sukurto dievo.

Jau taip buvo įprasta, kad tautų naikinimas, išstremiant į žiaurias gamtines sąlygas, tarybinių istorikų buvo pavadintas švelniu vardu „perkėlimu“ ir tolimesnius šalies rajonus“. Bet kai be kaltės irodymo, be teismo nuosprendžio, pažeidžiant bet kokius humanizmo principus, tai buvo daroma – liudija baus civilizacijos nuosmukį. Seniai, moterys, kūdikiai, invalidai vežami gyvuliniais ir rytais ir šiaurę.

Stalino vardu, prisidengiant tautų draugyste, buvo vežamos sunaikinti ištisos tautos. Rašytojas Justinas Marcinkevičius aprašo 1941 m. birželio 14 d. naktį, kai jis, dar vaikas

IGNAS MEDZIUKAS

būdamas, atsibūdęs pamatė tėvų beviltišką susirūpinimą, kas vyksta kaimynystėje. Ir čia jis sumini merginos, kuri buvo tik 14 metų moksleivė, išstremimą į Trofimovsko salą Laptevų jūroje, kur išstremtųjų ištisos šeimos mirė nuo bado. Vos vienas kitas išliko gyvas.

Pirmojo pasaulinio karo metu Kazakstane gyveno 6 milijonai kazokų. 1920 m. jie sudarė 65% krašto gyventojų. 1962 m. tik 29%. 1930-1940 m. laikotarpyje, Stalino įsakymu, išstremiant, bado ar kitomis prievartos priemonėmis išžudyta 4 milijonai kazokų. Du trečdaliai jų nužudomi.

Kazokų kalba ir kultūra pašalinata iš viešumos, mokyklų ir įstaigų. Jiems uždrausta gyventi didesniuose miestuose, jie galėjo laisviai jaustis tik stepių platybėje. Kazakstane – daugiausia koncentracijos stovyklų ir prievarta apgyvendintų „laisvųjų“ tremtinių, jų tarpe kelios dešimtys tūkstančių lietuvių.

Sovietų Sąjungoje prieš Staliną visi drebėjo, nes jo rankose buvo žmonių likimas. Todėl suprantama, kad okupavus Lietuvą, poetė Salomėja Nėris pagal pavidimą parašė Poemą apie Staliną. Jos ištraukas autorė skaitė Kremliuje Stalino akivaizdoje. Ši poema buvo išversta ir sovietinėse respublikose gyvenančių tautų kalbas. Kyla eilė klausimų, ar poetė nuosirdžiai rašė tą poemą, ar galėjo atsisakyti ir nerasyti. Jos gynėjai tvirtina, kad rašiusi priversta ir vėliau šios rūšies kūrybą apgailejusi.

Kaip prisimename, augančiam žmonių nepasitenkinimui esama socialinė būklė, Rusijoje valdantieji sluoksniai suversdavo kaltę žydams kaip „išnaudo-

tojams“. Žydai tapo atpirkimo ožiu visoms socialinėms blogybėms. Neatsitiktinai Rusijoje atsirado populiarius šūkis „Mušk žydus, gelbek Rusiją“. Valdžios paraginti asmenys sukurstydavo tamsias mases, su policijos pritarimu, tokie prasiveržimai virsdavo pogromais. Žydų krautuvės būdavo apiplėšiamos, o daugybė jų nužudomi.

Nors tikintieji žydai su Maskvos rabinu Cobruckij sveikino Staliną 1942 m. lapkričio mėnesį, sakydami: „Mes siunčiame karštas maldas Visagaliui, kad jis suteiktų jums, mūsų mylimas vade, Dievo išrinktasis, begalinę išmintį ir stiprybę greitai ir visiškai hanibal Hitlerio sunaikinimui“.

Nepaisant tokio palankaus palinkėjimo, Stalinas, karui pasibaigus, suintensyvino propagandą prieš tikinčiuosius žydus, kurie buvo vadinami buržuaziais nacionalistais. Rabinai buvo kaltinami pasidavimu pinigams. Šiuo metu žydai, nebūdami tikri dėl savo ateities Rusijoje, stengiasi emigruoti į užsienį, nes kraštiniai nacionalistai juos ima kaltinti dėl visų krašte jaučiamų nedecklių.

Stalino kultas savo laiku buvo pasiekęs kulminacijos tašką. Prietais tiesiog prie pamšiomo. Kai 1953 m. didysis budelis mirė, visoje Sovietų Sąjungoje buvo paskelbtas gedulas. Sibiro tremtinė Matilda Melienė aprašo, kad tremtyje buvusi bendrabučio vedėja ir nedalyvavusi gedulingoje eisenoje. Kai jai pasiskundė rusė Pavlova, mergaitė bendrabučio patarėja, kad nuo verkimo jai skaudanti galva, paklausta, kodėl ji taip verkusi, atsakė: „Agi nežinau, kad Tėvas ir Mokytojas mirė“. Melienė atsakiusi: „Senas buvo ir mirė. Ko čia verkiti“.

Tada Melienė buvo apskusta ir kaltinama, kad užgavo mielesiają tėvą ir mokytoją. Ji net buvo pašalinta iš šio darbo. Šnipai slankiojo palangėmis ir klausėsi, ar tremtiniai verkia ar juokiasi.

N. Chruščiovas išdriso pasakyti Staliną ir jo darbus smerkiančią kalbą 20 partijos kongrese. Ta kalba nepatiko buvusiam Stalino mokiniam, kuriems buvo naudinga vartoti tuos pačius melo bei žudynių metodus. Chruščiovas buvo pašalintas ir tam tikrą laiką buvo sustabdyta Stalino aukų reabilitacija. Tačiau atėjo laikas, ir Stalino kultas ėmė smukti. Jo statulos nuvertė nuo pedestalų.

Trys veiklios tautinių šokių vadovės (iš kairės): Rasa Poskočimienė, Irena Smiėliauskienė ir Lidija Ringienė.

VIENAS PATS

JAUNIUS KUNDROTAS

Apsakymai

2

Visi atsimetė nuo jo, netgi šis kunigas! Kazys maknojo purvą, burnoje, klaidai ir siaubingai juokėsi. Paskui nutilo, parkrito ant šlapios žolės ir nejudėdamas išgūlėjo ligi vėlaus šalto vakaro. Tik naktiai atėjus, jis pakilo, ir vėl prasidėjo nežinomybės vaikymas.

Kartą jis sutiko savo žmonos brolių Andrių. Kitados Andrius buvo pašėlęs girtuoklis, bet ji atrpatino girsnoti vienas nuotykius prie Galvės ežero. Dabar jis nebekentė nei vyno, nei jo kvapo. Jis kažkodėl nustojo valgyti mėsą, buvo niūrus, nekalbus. Penkti metai jis tvarkė Kazio ūkį.

Tavęs ieško, apžėlei visas, ach! banditvelnis – su Kaziu Andrius kalbėdavo visuomet šiurkščiai ir stačiokiškai, nors jo ir prisibijoj.

Kazys sėdėjo ant ežios. Blėso saulėlydžiai. Iš rytų apgaubdama žemę, įsilinko naktis.

Prisistatytum verčiau, – sukdamas papirusą tęsė Andrius. – Gal atleistu. Antai Rimkus Petras buvo atėjęs pas mus. Jeigu, sako, tu pasiduotum, galbūt ir pasigailėtų. Ir Jeronimas buvo atėjęs, jis dabar Taryboje, vis Adelp įkalbinėjo: „Eik, girdi, suieškok šeimnininką, paliepk prisistatyti – atleisim jam“.

Jie man neatleis, – dusliai pasakė Kazys ir apmaudžiai pridūrė: – ir aš jų nepasigailėsiu. Aš juos, šėtonus nušaušius, gyvus iškepsiu.

Rimties valandėlei

DARĖME, KĄ TURĖJOME

Kalbėdamas šv. Paulius apie teisumą, kalba apie tikėjimą ir moko, kad tikėjimas išlaisvina iš nuodėmės ir sutaiko su Dievu. „Nes Dievo teisybė joje (Evangelijoje) apsieiskia joje tikėjimo į tikėjimą, kaip parašyta: „Teisusis iš tikėjimo yra gyvas“ (Rm. 1,17). Jėzus mokė ne tikėjimo, kuris reikalingas, kad tarnautų Dievui, bet taip pat ir meilės bei gailestingumo. Apaštalams paprašius: „Padaugink mums tikėjimą. Viešpats atsakė: Jei turėtumėte tikėjimą, kaip garstyčių grūdą, jūs galėtumėte sakyti šitam šilkmedžiui: Išsirausk save ir persidodink į jūrą, tai jis jūsų paklausytų“ (Lk. 17, 5-6).

Jėzus Kristus savo klausytojams kalba ne tik apie tikėjimo reikalingumą, jei nori susitaikyti su Dievu, bet ir apie jo tvirtumą, jo nepalaužiamumą, apie tikrą tikėjimą, ko prašai. Dievas yra visa ko valdovas, sukūrėjas, kuris taip pat gali ir pakeisti savo įstatymus, skirtus visiems, bet nugalimus tikrai stipriai tikinčiųjų. Tik reikia, kad jie turėtų tikėjimą bent kaip garstyčių grūdą, kuris vienas iš mažiausių augalų žemėje.

Nereikia laukti, kad Dievas už viską tuojau atlygintų. Jis tvarko žmogaus reikalus, jis, kaip tas Jėzus minimas šeimninkas, pirmiau pats pavalgę, ir išgertų, o paskiau lieptų valgyti ir gerti savo tarnai – žmogų, kurį Dievas sau susikūrė, kuriam pasiuntė savo Sūnų, kad išmokytų gyventi be nuodėmės. Ir jam dar primena: „Taip ir jūs, atlikę visa, kas jums paliepta, sakykite: „Esame nenaudingi tarnai; darėme, ką turėjome daryti“ (Lk. 17, 10).

Tikrai protingas žmogus, žinąs, kad jis Dievo sukurtas ir savo tarnystei paskirtas, atlieka tik savo pareigas tam savo Kūrėjui, savo palaikytojui ir savo Viešpačiui. Dievo žmogus nieko negali gero padaryti, išskyrus nuodėmę. Jis neatlieka to, kas jam paskirta, kas jam paliepta ir kam jis sukurtas ir paleistas valdyti žemę ir viską, kas žemėje yra jam padaryta. Tai čia reikia ir tikėjimo, ir meilės, ir gailestingumo, nes jo Kūrėjas yra gailestingas.

Ir apaštalas šv. Paulius rašo savo mokiniai, pašventintam rankų užėjimu vyskupui Timotiejui: „Dėl tos priežasties aš tau

primenu atgaivinti Dievo malonę, esančią tavje mano rankų užėjimu. Nes Dievas davė mums ne baimės dvasią, bet jėgos, meilės ir blaivumo. Taigi, nesigėdyk mūsų Viešpaties liudijimo, nė manęs, jo kalinio, bet drauge kentėk dėl Evangelijos Dievo jėga“ (2 Tim. 1, 6-8). Ir toliau šv. Paulius dar pamoko savo mokini Timotiejui: „Sveiki žodžiai, kuriuos girdėjai iš manęs, tebūna tau pavyzdys tikėjime ir meilėje Kristuje Jėzuje. Sergėk gražią tau pavestą gėrybę šventąją Dvasią, kuri gyvena mumyse“ (2 Tim. 1, 13-14).

Šv. Paulius, ko buvo išmokęs iš Jėzaus, kalbėjo savo mokiniui. Jis jam priminė tikėjimą, meilę, išlaikymą savyje šventąją Dvasią. Tiek pagonių apaštalas, tiek jo mokins Timotiejus norėjo gyventi krikščioniškai, norėjo eiti Kristaus keliais, nes jis apsiėmė žmonių nuodėmės ir už jas mirę atsiliepdamas amžinajam Dievo teisingumui dėl savo didelės meilės ir didelio gailestingumo. Ir dar toli nuo Jėzaus atėjimo pranašas Abakukas skelbė: „Štai, kas yra netikintis, to siela neteisi jame; teisusis gi bus gyvas savo tikėjimu“ (Abak. 2,4).

Kristaus sekėjas bus gyvas iš tikėjimo, nes jis darys tai, kas yra iš Dievo ir jo Sūnaus Jėzaus Kristaus. Netikintis sunyks be žymės, liks tik jo blogi darbai, nes nebus atremti tikėjimu, kurio reikia, kad tikras krikščionis visus savo darbus, visą savo gyvenimą remtų tikėjimu ir būtų juo gyvas.

Tikėjimo pirmiausia reikalauja pats Jėzus Kristus. Jis atėjo į žmonių tarpą iš tikėjimo. Tikėjimu remdamasis, Dievas pasakė Jėzaus apaštalams ir sekėjams meilės įstatymą, nes tik tas yra tikras prietelis, kuris už savo artimą gali atiduoti gyvybę iš meilės ir tikėjimo. Tie Kristaus pamokymai veda visus į amžinybę.

— P.A.

Katalikų Bažnyčia įsako ir pašventina patriotizmą. Tikras katalikas privalo būti ištikimas patriotas. Bažnyčios akys ištikimumas savam kraštui yra ištikimumas Dievui. Patriotizmas yra dangiška dorybė, aukšta ir šventa paklusnų forma; patriotas, mirštąs už savo kraštą, turi šventumo aureolę.

Arkiv. Ireland

apakino, susyk pasidarė tylu... Tuojau sprogo dar dvi.

Kazys sustingęs, sukanęs dantis, mirtingomis čiurkšlėmis laistė iš kulkosvaidžio ugnį į miestelio gatves.

Bet staiga netoli šabo pasigirdo komanda, liovėsi netvarkingas bėgiojimas. Valandėlė viskas nutilo, ir ėmė poskėti šautuvų šūviai, atsakydami sutarskė stribų kulkosvaidžiai.

Karšta adata įsisirbė į dešinę Kazio kojos padą. Išsyk batas sušlapo, aptemo samonė. Jis nustojo šaudęs, metė kulkosvaidį, ir, nevaldydamas sužeistos kojos, šliauždamas įsmuko į kažkokį rūšį. Ir tik tokiu būdu išsigelbėjo, kol kareiviai jo ieškojo po daubas, krėsdami krūmus ir raistus. Pagulėjo, atsigavo.

Dabar jis be nagano su dviem šoviniais nebeturėjo nieko. Nebuvo, regis, vilties, nors jis nebegirdėjo kulkosvaidžių, automatų kalenimo. Pasipriešinimas okupantams užgeso, kaip šnypšdamas ir smilkdamas gesta šlapios malkos.

Nurimęs kraštas darbavosi klijimuose, puikus buvo tais 1954 metais derlius.

Palengva slinko dienos, ir nepastebimi veržėsi lankas, kurio viduryje bastėsi Kazys.

Beveik savaitę jis karščiauo. Kojos žaizda skaudėjo, neleidė nei judėti, nei užsimiršti. Jis vos vos šliauždamas, pavilkdavo savo kūną, sulyso, nemiegodamas klidėjo apie kautynes ir pergales. Šitame, dar pilnai normaliskai nepalūžusiam, žmogui ruseno nenumaldavo keršto ugnis.

(Bus daugiau)

HORIZONTAI

BIJOME, KAD NETEKTU MIRTĮ

Prieš tęsiant praeitą savaitę pradėtą pokalbį su Chicago Lietuvos operos ilgamečiu ir dabartiniu pirmininku Vytautu Radžium, iš kitų sužinojau, kad, Operos išdui esant skolose, šiemetinius bilietus išsiuntinėti valdybos nariai sudėjo po šimtą ar daugiau dolerių iš savo kišenės, už kuriuos buvo nupirkti pašto ženklai ir tie bilietai jau pasiekė adresatus. Nors skolos spaudžia, 37-ąjį Operos sezoną pradėsiant, jos vieneto nariai rodo nemažą idealizmą ir pasiaukojimą. Pirmininko pirmiausia paklausiau:

— Žinoma, kad ir šiame sezone, kaip ir pernai, bus reikalinga Vilniaus operos talka. Ji praėjusiam sezone, kaip atrodė, Chicago vieneto nemažai kainavo, nes, kaip spaudoje buvo skelbta, liko, berods, apie 25,000 dol. skolos?

— Mūsų Operai talka visados buvo ir yra reikalinga, nes trūksta balsų — solistinių ir chorinių, jei norima išlaikyti operai reikiama standartą. O muzikinio aukšto lygio išlaikymas buvo visų mūsų dirbenčių — Aleksandro Kučiūno, Vytauto Marijošiaus, Arūno Kaminsko ir dabar vėl Alvydo Vasaicio rūpestis. Tik neseniai susilaukėme talkos iš Lietuvos operos menininkų. Šiemet Verdi „Otello“ operos pastatyme dainavo 16 dainininkų iš Vilniaus: 4 solistai ir 11 Lietuvos konservatorijos auklėtinių, kurie visi jau yra solistai ir gali ar jau atliko solo partijas. Jie visi gerai pasiruošę dainuoti profesinėje operoje, kai kas jau dainuoja, bet jie Chicago dainavo ir choro partijas. Jų tik kelionės išlaidos mums kainavo tiek, jog tai kaip tik ir sudarė šio pavasario operos pastatymo nuostolį — beveik 25,000 dolerių, kurio neturime iš kur padengti. Tačiau be Lietuvos balsų pagalbos nebeįmanoma išsilaikyti.

Praeityje buvo kviečiamas kitatautis pagrindinis tenoras, nes iš Lietuvos nebūdavo įmanoma atsikviesti, o čia neturėjome. Dabar galima turėti, tačiau neturima iš ko atsilyginti.

— Kokios dar bėdos spaudžia Operą palyginus su pirmaisiais jos gyvavimo metais, kai trijų spektaklių dar pilnai neužtek-davo?

— Buvo bandyta, bet gaila, kad mūsų Opera neturėjo sąlygų išsilaikyti savo solistų, režisierių ir dekoratorių. Pavyzdžiui, kur dėti naujai pagamintas dekoracijas ir kostiumus. Juk savų patalpų neturime. Kiekvieną kartą reikėtų išmesti jas laukan. Tad tekdavo samdyti iš New Yorko tarptautinės operos, kurios žymiai pigesnės. O lietuviškoms operoms patys darėmės su dailininkų pagalba, nors ir daug kainuodavo. Dėl to esame susilaukę priekaištų: „kokios ten dekoracijos“, ir kai kas iš tokių „kultūrininkų“ sakydavo: „kam man eiti į Lietuvos operos spektaklius, kad aš galiu stebėti Metropolitan ir Lyric operų pastatymus...“ Tai skaudindavo mūsų Operos vieneto narius, kurie daug valandų paaudavo, kad šis vienetas būtų gyvas.

Panašūs priekaištai, gal būtų, neatsilankė ir į 1991 metų Muzikos šventės renginius, kuriems vadovavo Stasys Baras, kai tada atvyko 72 muzikos menininkai iš Lietuvos. Išėjimas Operos bendravimas su Lietuvos Opera jau buvo prasidėjęs anksčiau, kai pas mus pirmą kartą dainavo Irena Milkevičiūtė, o vėliau Virgilijus Noreika ir Arvydas Markauskas. Tas

bendravimas tęsėsi ir šį pavasarį. Klausimas, ar galėsime ir toliau bendradarbiauti, lieka sunkiai išsprendžiamas.

Aplamai visas mūsų kultūrinis veikimas jau rodo mardėjimo žymių. Buvo metai, kai būdavo 5 operos spektakliai, o dabar geriausi atveju tik du, o gal tik ir vienas. Reikia būtinai ir naujų choristų. Yra daug atvykusių iš Lietuvos, gal jie galėtų jungtis į dainavimą ir įneštų naujos dvasios, o eventuali atveju perimtų šį vieneta ir tęstų nauju būdu šį kultūrinį veikimą.

— Tai kokia dabar Chicago Lietuvos operos ateitis, kai ateinantiems metams, berods, numatyta pastatyti „Normą“?

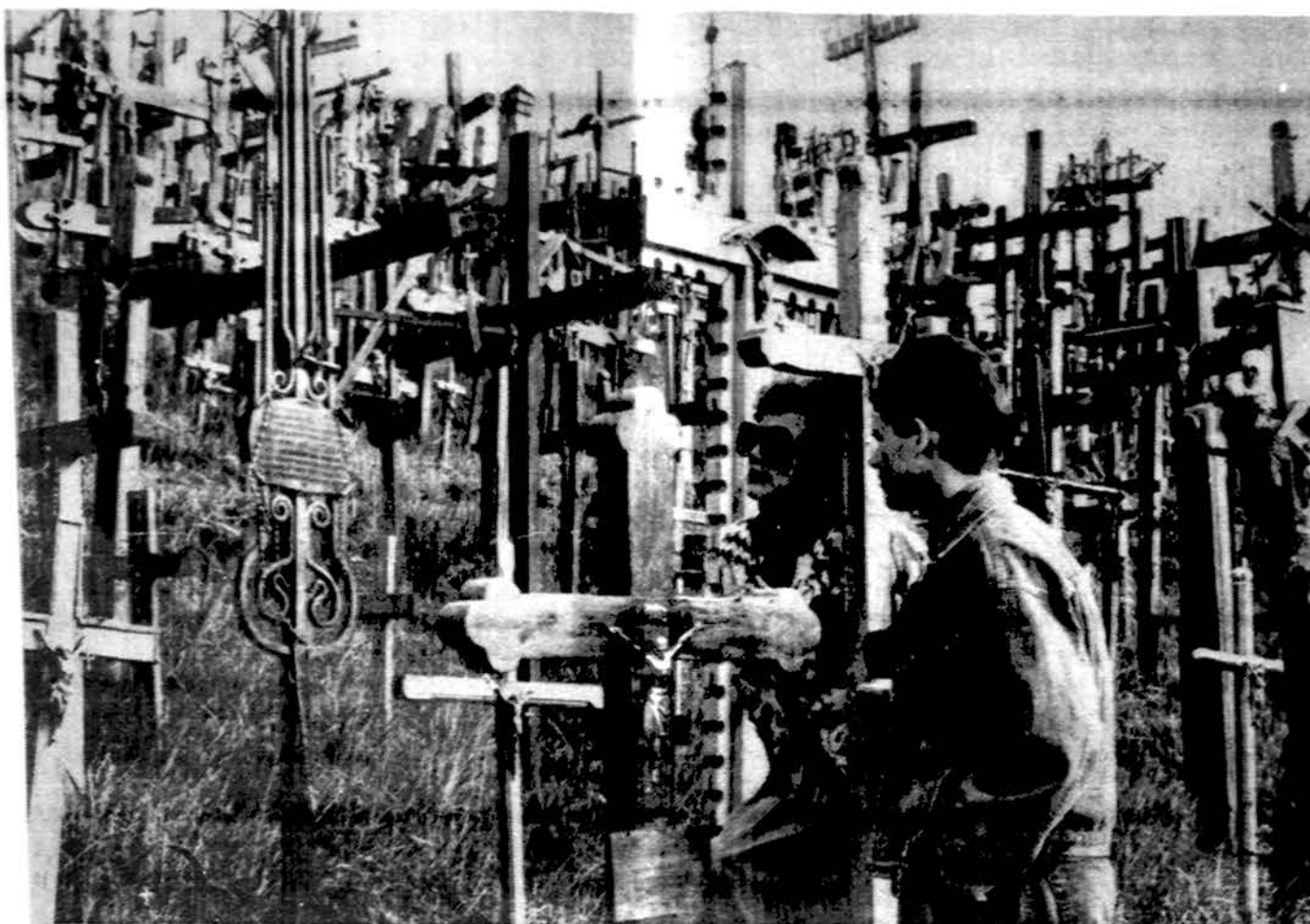
— Lietuvos operos ateitis nėra šviesi. Bijome, kad netektų „mirtį“, kaip mirė „Čiurlionio“ ansamblis ir daugelis kitų lietuvių chorų. Ateinančiame 37-me sezone esame numatę pateikti lietuvių visuomenei Bellini operą „Normą“, kuri Vilniuje eina su dideliu pasisekimu. Tačiau pirmiau tenka kreiptis dėl į tą pačią aktyvią lietuvių visuomenės dalį — padėkite mums tęsti operinę veiklą, kad galėtume pastatyti dar lietuviškas operas ir 1994 metais nuvykti į Lietuvos Dainų šventę Vilniuje ir Kaune. Tuo pačiu būtų vis dar rodoma ir amerikiečiams bei įvairių tautybių žmonėms mūsų gyvenančių čia, kultūringumo laipsnis.

Kad išbristume iš skolų ir sudarytume sąlygas dar ateičiai pastatyti išimtinai lietuvių kompozitorių operas, mes rengiame Operos balių lapkričio 14 d., kuriame pravesime laimėjimus, ir kviečiame visus į Naujų metų sutikimo pokylį. Jau išsiuntėme laimėjimų bilietus ir prašome jų nenumesti, bet su šaknelėmis grąžinti Operos valdybai. Tad SOS, padėkite išsilaikyti mūsų išėjimo Lietuvos Operai!

— O kaip su mecenatais, ar ir jų gretos mažėja?

— Yra siūlymų kreiptis į latvius ir estus, kad palengvėtų finansinė našta. Tačiau nesinorėtų tikėti, kad vieni lietuviai nebegalėtų turėti savo išėjimo operos. Atrodo, kad mes savo aukomis galėtume padėti savo Operai, nes tai yra vienas reikšmingiausių įvykių mūsų kultūrinėje istorijoje. Lietuvos Kultūros ir švietimo ministerija turėtų padėti išėjimo lietuvių kultūrinei veiklai, jungiant ir mūsų išėjimo Operą, nes ji yra jau atlikusi nuostabių dalykų mūsų kultūrinėje dirvoje. Be jos paramos bus taip pat sunku išsilaikyti, nors dabar Lietuva ir pati neturtinga, — baigė pokalbį. Lietuvių operos valdybos pirmininkas Vytautas Radžius.

V.L.R.

Prieš metus rugsėjo mėnesį mūsų Operos vienetas pastatė Kryžių kalnė ir savo kryžių, kuri šio mėnesio pradžioje ten nufotografavo Operos choro narė Rūta Mieliulienė, kuri čia matoma su savo giminaičiu, kai vėl lankėsi Lietuvoje. Šioje nuotraukoje šis kryžius matomas kairėje pusėje su dedikacija lentelėje: „Kovotojams ir kančiniams, tyra širdimi tikėjusiems ir gyvybės kaina liudijusiems, kad Lietuva buvo ir turi būti laisva“. Šis metalinis kryžius, žiūrint nuo Šiaulių pusės, yra dešinėje kalno pusėje.

LIETUVIAI CALIFORNIJOJE

ISPŪDINGA TAUTOS ŠVENTĖ LOS ANGELES

Kaip jau yra įprasta, metinę Tautos šventę Los Angeles apylinkėse paprastai organizuoja Tautininkų sąjunga. Šiais metais, susirgęs Vytautui Šešto kvi, šventę puikiai pravedė Liucija Mažeikienė. Po JAV himno, kurį sugiedojo solistė Janina Čekanauskienė, invokacinę maldą sukalbėti buvo pakviestas svečias iš Lietuvos, Skuodo parapijos kun. Stasys Anužis.

Po trumpo Liucijos Mažeikienės įvado, primenant, kad pirmąją šios šventės paskelbimą 1930 metais, švenčiant Vytauto Didžiojo 500 metų sukaktį nuo jo mirties, ir kad ji buvo švenčiama visoje Lietuvoje, taigi ir dabar raginant tęsti tą gražią tradiciją. Pagerbus atsistojimu ir susikaupimu žuvusius už Lietuvos laivę, tiek senosius savanorius, tiek partizanus, Sibiro kankinius ir dabar neseniai žuvusius Medininkuose laisvės kovų didvyrius, bei prisegus po gėlę čia mūsų tarpe esantiems savanoriams pulk. J. Andrašiūnui ir Mykolui Barauskui, pagrin-

dinėje kalboje tema: „Rugsėjo 8-toji istorijoje, poezijoje ir dramoje“, išgirdome mūsų žinomą režisierių Petrą Maželį.

Tai buvo turbūt pati įdomiausia parengta ir mums perduota kalba, nes ne minutės nenuobodžiavome. Labai spalvingai ir nuotaiką pakeliantis ji buvo perpinta keliais jautriais eilėrašiais, — tai Kęstučio monologu iš Maironio dramos „Kęstučio mirtis“, ir Jogailos sūnaus Švitrigailos priesaika Vytautui bei ištrauka iš Anatolijaus Kairio dramos „Krikšto vanduo“. Kadangi šie kūriniai buvo įpinti labai vykusiai į bendrą kalbą, jie kėlė susidomėjimą ir publika vėliau kartojo, kad minėjimas buvo labai puikus. Išgirdome daug ką, ko arba nežinojome, ar buvome primirę apie Vytautą, — tariant kalbėtojo žodžiais, — tikra Lietuvos Ažuola.

Meninėje dalyje klausėme savų dramų aktorių Emos ir Vinco Dovydaičių ir Amando Ragauskos.

Sekė kuklios vaišės, kuriose buvo girdima daug gerų žodžių apie tokią turiningą šventę.

RKV

Raudonasis potvynis

Jau kuris laikas, kai gana aukšto intensyvumo raudonasis potvynis atakuoja Floridos plačius ir pakrantes. Išmestų negyvų žuvų ištisi klodai dengia Meksikos ilankos pakrantes ir pietus nuo St. Petersburgo, ypač Sarasotos ir Venice vietovėse. Pliažų lankytojų skaičius dėl to labai sumažėjo. Nors tai yra tik retkarčiais pasirodantis rei-

kinys, tačiau atostogautojams tuo metu gerokai sumažina malonumą ar net visai atima norą maudytis. Raudonojo potvynio sukelti toksinai ir gendančių žuvų kvapas, jeigu jos nesuspėjamos greit užkasti, būna gana stiprus. Be to, toksinai erzinančiai veikia kai kurių žmonių kvėpavimo takus. Vėjui pučiant nuo jūros, visa tai jaučiama daugiau negu mylios atstume. Uždarose patalpose su vėsinimo sistema arba po stipraus lietaus toksinų įtaka beveik pranyksta. Vadinamasis raudonasis potvynis yra sukeliamas dinoflagelatų giminės augalinio tipo mikroorganizmų, kurie, nors visą laiką randami jūroje, bet tik retkarčiais pasiekia tokią koncentraciją, kuri pakenkia žuvis ir kitiems jūrų gyvūnams.

1947 metais Floridoje, laike panašaus raudonojo tvano, buvo atrasta 50,000,000 individualių organizmų viename vandens litre. Jūros vandens spalva nuo to keičiasi ir aukštos koncentracijos metu būna lyg gintarinė. Daug biologinių faktorių reikia, kad susidarytų palankios sąlygos panašiam reiškiniui, ypač kai vandens temperatūra gana aukšta. Šiuo metu vandens temperatūra yra 84°—85°F.

Vasarotojų nuraminimui tenka pridurti, jog normaliai visa tai retai atsitinka ir neužtrunka ilgai.

M.J.

DĖMESIO, JAUNIME!!!

Ar Jūs norite atstovauti savo miestą sekančiame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese?

Ar norėtumėte dirbti Lietuvos labui?

Ar planuojate aplankyti gimines Lietuvoje?

Ar planuojate dalyvauti ar mokytis kursuose Vilniuje ar Kaune?

Ar treniruojatės dalyvauti Tarptautinėse Lietuvių Sporto Žaidynėse?

Petro Čepo Jaunimo Fondas žino, kad jaunimui (18-35 amžiaus) yra sunku sutaupti pinigų kelionei į Lietuvą ir kitas šalis. Todėl mes įsteigėme PCJF, norėdami Jums padėti susipažinti su savo Tėvyne ir pasaulio lietuviais. PCJF \$1,000 stipendiją skiria bent vienam lietuvių kilmės jaunuoliui/ei, kuris/i žada vykti į Lietuvą arba dalyvauti lietuviškoje veikloje išeivijoje.

Anketą stipendijai gauti turite užpildyti ir pasiųsti PCJF ne vėliau lapkričio 15 d., kad galėtumėte keliauti į Lietuvą ateinančiais metais tarp sausio 1 d. ir gruodžio 31 d. Anketos ir platesnė informacija gaunama rašant:

Petro Čepo Jaunimo Fondas
P. O. Box 497, South Boston, MA 02127

RUDENS KELIONĖS Į VILNIŲ

Chicago—Vilnius (į vieną pusę)	\$615.00
Chicago—Vilnius—Chicago (ten ir atgal)	\$643.00
Vilnius—Chicago—Vilnius	\$918.00

(pačiam pasirūpinti transportaciją iš Vilniaus į Varšuvą)

GOLD WINGS TRAVEL
5348 N. Milwaukee
Chicago, IL 60630
Tel. 312-775-5700

We Ship UPS

312-434-9766

Užsilam maisto tiekimu (catering)

talman

delicatessen

Skaniausi lietuviški gaminiai

2624 West 69th Street, Chicago, IL 60629

“TORVIL” LTD.
LITHUANIAN PARCEL SERVICE
New prices for packages!

Seasonal discount 12% for all products from the “Torvil”-92 catalogue

SELF PACKED PARCELS (AIR OR BOAT)
THE MOST ATTRACTIVE LOW PRICES

\$1.80 lb.

Plus service charge

Dear client! We are the only PARCEL SERVICE where you can send MORE for LESS!

CALL TOLL FREE CANADA 1-800-661-0210
U.S.A. 1-800-972-9284 or 1-800-932-7995

CANADA Head Office: 65 Galaxy Blvd., Unit 47, Rexdale, Ontario M9W 5P1 Tel: (416) 798-3320 Fax: (416) 798-3321
Branch: 404 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2B9 Tel: (416) 534-3662 Fax: (416) 533-4810
U.S.A. Head Office: 2136 West Chicago Ave., Chicago, IL 60622 Tel: (312) 278-4254 Fax: (312) 278-4875
Branch: R&R INTERPOST 1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14217 Tel/Fax: (716) 894-9900

Midland Federal
Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Apdrausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
(1-312) 925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
(1-312) 254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
(708) 598-9400

INTERNATIONAL
TRAVEL CONSULTANTS

Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis

CARGO — siunčiame oro linija

„ŽAIBAS“ — virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus Lietuvoje per 10 darbo dienų.

5525 South 79th Avenue
Hickory Hill, Illinois 60457
Telefonas (708) 430-7272

223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonas 350-115 ir 778-392

Ina Bertulytė-Bray, Seattle, Wash., buvusi Lietuvos Bendruomenės ilgamečio pirmininkė, su S. Velavičiene iš Lietuvos, dirbančia Lituanikos tyrimų ir studijų centre.

REDAGUOJA ST. SEMENIENE, 6507 TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629. TELEF. (312) 925-5988

Iškiliausia metų moteris ir Lietuvių Moterų klubo federacija

Lietuvių Moterų klubo federacijos Chicago skyriaus valdyba kasmet stengiasi aktyviai įsijungti ir remti lietuvių kultūrinį bei visuomeninį gyvenimą. Valdyba ir visos klubo narės veikia kruopščiai, rūpestingai, bet be didelių pasigyrimų. Galbūt daugiausia jų veiklos rezultatais džiaugiasi Jaunimo centras Chicagoje, kurį federacija nuolat remia ir ruošia įvairius renginius, pelną skiriant šios svarbios lietuvių įstaigos paramai. Pernai iš savo kuklių išteklų klubo valdyba paskyrė 2,000 dol. Lietuvos ambasada Washingtone.

Šiais metais valdybos posėdyje, įvykusiame rugsėjo 22 d., kilo naujas sumanymas: išrinkti metų iškiliausią lietuvių moterį ir ją bent simboliškai pagerbti, parodyti, kad vis dėlto jos pastangos įvertinamos.

Salomėja Endrijonienė

Numanau, kad tokios moters parinkimas pareikalavo nemažai diskusijų, nes lietuviškoje veikloje pasireiškiančių moterų, kurių vienintelis atlv-

ginimas už ilgą valandų darbą yra supratimas, kad tas darbas svarbus ne tik išeivijai, bet ir tėvynei Lietuvai, turime apsispausti. Iš tikrųjų patys veikliausi išeivijos lietuvių šulai dirba iš pareigos ir idealizmo, bet ne už atlyginimą, todėl parinkti tik vieną iškiliausią lietuvių moterį nėra lengva.

Tačiau Moterų klubo valdyba atrado bene geriausią kandidatę — Jaunimo centro direktorę, veiklią ir pareigingą moterį, kurios pastangų dėka Chicago lietuvių visuomenėje atliekama daugybė būtinų darbų. Tai išliko, sakykime, ne tik šių, bet jau ir daugelio ankstesniųjų metų moteris yra SALOMĖJA ENDRIJONIENĖ.

Chicago Lietuvių Moterų klubo federacijos skyriaus valdybą sudaro: pirm. Aleksandra Likanderienė, vicepirm. Albina Paškienė, sekretorė Gailutė Valiulienė, izd. Stefa Burokienė, renginių vadovė Gražina Vaičiaitienė ir narė Juzė Ivauskienė.

D.

Clevelando „Grandinėlių“ vadovės ir mokytojos (iš kairės): Audra Gedrytė, Renė Motiejūnaitė-Booth ir Siga Bankaitytė-Andrew.

SĖKMINGI ORGANŲ PERSODINIMAI

Organų persodinimo operacijos, bent jau Amerikoje, yra beveik kasdieninis reiškinys ir dažniausiai jos yra sėkmingos, pacientai pasveiksta. JAV Sveikatos departamentas neseniai atliko statistinius tyrimėjimus apie organų persodinimo operacijų sėkmingumą. Buvo peržiūrėta 29,000 organų persodinimo operacijų, atliktų 252 ligoninėse 1987-1989 metais.

Pagal šiuos duomenis, dažniausiai persodinami yra inkstai. Praslinkus vieneriems metams nuo operacijos, išlieka 92.9% pacientų. Antroji sėkmingumu yra kasos persodinimo operacija su 88.7% pasveikstančių pacientų vidurkiu, širdies — 74.4%, kepenų — 53.9%, plaučių — 53.9%. Yra atliekami

ir kitų organų persodinimai, bet tos operacijos mažiau komplikotos ir pavojingos, todėl jų statistikos netyrinėta.

Pasveikimo ar bent išlikimo duomenys priklauso nuo paciento sveikatos stovio prieš operaciją ir labai daug nuo ligoninės personalo patirties, atliekant operacijas. Ligoninėse, kuriose dvejų tyrimetų metų laikotarpyje atlikta 10 ar daugiau persodinimo operacijų, sėkmingumo vidurkis smarkiai pakyla.

Šiuo metu apie 28,000 pacientų JAV laukia persodinimo operacijų. Didžiausioji dėsimo prielaidė — tinkančių organų stoką. Nesulaukę tinkamo organo aukotojo, kasmet miršta maždaug 2,000 pacientų.

Pagal atliktų operacijų skaičių ir sėkmingumą pirmosios 3 Chiagos ir apylinkių ligoninės yra: Chicago universiteto medicinos centras su atliktomis

(dvejų metų laiku) 185 širdies ir 142 kepenų persodinimo operacijomis; Rush-Presbyterian-St. Luke — 148 širdies, 65 kepenų; Illinois universiteto ligoninė Chicagoje — 125 širdies, 10 kepenų. Širdies operacijų gausa ir sėkmingumu dar pasižymi Loyolos universiteto Medicinos centras, Northwestern Memorial ligoninė, St. Francis Medicinos centras ir Children's Memorial ligoninė.

D.

KAS YRA MOTERIS...

Moteris buvo sutverta iš vyro šonkaulio. Ne iš galvos kaulo, kad būtų virš jo; ne iš kojų, kad būtų mindžiojama ir žeminama, bet iš šono, kad būtų vyrui lygi; iš jo parankės, kad būtų jo globojama; netoli nuo jo širdies, kad būtų mylima.

Mažeikių centrinės ligoninės poliklinikoje atsilankiusius Mercy Lift darbuotojus Jurgį ir Vilgaile Lendraitius su ligoninė supažindina dr. Kęstutis Gričius ir dr. Sigitas Kaktys.

Nuotr. American Travel Service

PAGALBA LIETUVAI LABAI SVARBI

Liepos mėnesį Lietuvoje lankėsi JAV Lithuanian Mercy Lift labdaros organizacijos atstovai Vilgaile ir Jurgis Lendraitiai, kurie aktyviai domėjosi, kaip Lietuvoje gaunama, priimama ir paskirstoma Lithuanian Mercy Lift humanitarinė pagalba. Sveikatos apsaugos ministro nustatyta griežta labdaros priėmimo, paskirstymo ir apskaitos tvarka. Labdaros sandėlyje Vilniaus parke Vilgaile Lendraitienė laukė ir priėmė labdaros siuntą, atvežtą liepos 28 d. Jurgis Lendraitis dalyvavo diskusijoje, kuri įvyko Sveikatos apsaugos ministerijoje tarp ministerijos atstovų, medikų, žurnalistų, ir paaiškino, su koku pasiaukojimu, dėmesiu, negailėdami savo laisvo laiko, užsienio lietuvių organizuoja aukas Lietuvai.

Jų neįmanoma įkainoti ir parduoti kaip pasiūlė Medicinos darbuotojų profesinių sąjungų atstovai G. Paliokienė, H. Bagdonavičius, I. Ubartienė. Lithuanian Mercy Lift organizacija yra suteikusi didelę pagalbą Lietuvai. Viena pirmųjų lietuvių organizacijų ėmė šelpti Lietuvą blokados mėnesiais nuo 1990 metų ir toliau vykdo savo programą. Jos aukas gauna ne vien Sveikatos apsaugos ministerijos įstaigos, bet ir kitos organizacijos. Siuntos dažnai būna tikslinės. Jeigu visas pasaulis buvo atkreipęs į Lietuvą dėmesį po 1991 metų sausio 13-osios įvykių, tai šiandien jau atsirado nauji židiniai, kur yra labai kenčiančių, be pastogės, badaujančių žmonių, liejasi kraujas. Humanitarinė žmogiskoji pagalba daugiau nukrypsta tenai. Tačiau Pasaulio lietuvių, išsaugoję meilę Lietuvai, nepamiršta Lietuvos, o vis labiau ją rūpinasi. Daug dėmesio Lietuvai skiria Kanados lietuvių bendruomenė. Kaip humanitarinė pagalba pasiekia Lietuvą, daug rūpinasi Vilija Gačionytė ir Darija Deksnytė. JAV Baltimorės lietuvių bendruomenė siunčia pagalbą Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių sąjungai, medicinos priemonės perduodamos Sveikatos apsaugos ministerijos įstaigų žiniai.

Lietuva yra gavusi siuntas iš įvairių kraštų lietuvių bendruomenių. Labdara atkeliauja įvairiais adresais. Ne visos organizacijos siunčia labdarą Sveikatos apsaugos ministerijai. Humanitarinė pagalba pasiekia įvairius adresatus, atskiras ligonines. Nepaprastai daug pasiaukojų, organizuodami labdarą Lietuvai, Bartusevičiai, gyvenantys Vokietijoje. Liepos mėn. Edvinas Kaminskas, atvykda-

mas pas gimines į Vilnių, atvežė du lagaminus vaistų, kuriuos perdavėme Sausio 13-osios brolių gydytojams. Tai galima pasakyti ir apie Vytautą Grinių, gyvenantį Vengrijoje, kuris labai daug prisidėjo, organizuojant pagalbą Sausio 13-ąją nukentėjusiems asmenims.

Šiandien Jūs, mūsų brangieji gentainiai, ten toli už jūrų — marių, susirūpinę stovite Lietuvos prisikėlimo sargyboje, tiesiate pagalbos ranką, teikiate Lietuvai stiprybę, viltį, sėjatę vienybės sėklą, kurią mes čia ne visada sugebame išsaugoti, kad Lietuva, mūsų visų motina, po daugelio kankynės metų atgavusi laisvę, vėl nesukluptų.

Sunku gydytojams pasakyti motinai, kad jos vaikas mirs, nes nėra vaistų. Sveikas žmogus nejučia laiko tekmes. Nieko nereikia iškentėti nepriteklus, bet kėnčiačiam žmogui prailgsta kiekviena minutė, negaunant reikalingo vaisto. Sveikata — didžiausias turtas, ir Jūs savo pagalbą mums ją dovanojate.

Šiandien Lietuvoje be senų žaidimų atsirado naujos. Lietuvoje — sausra, stichinė nelaimė. Galvijai ėda sudegintą žolę, daug kas neišgydo, neišaugo valstiečio žemėje. Darželiuose sudžiūvo vos pražydėjusios gėlės. Išdžiūvo kūdros, šuliniai, žmonės džiūvina duoną, gresia badas. Tačiau, kol esate Jūs, mes turime viltį. Pajutę Jūsų meilę, mes tikime, kad nebūsime palikti nelaimėje.

Ona Grimalauskienė, Sveikatos apsaugos ministerijos labdaros skirstymo komisijos pirmininkė, gydytoja konsultantė

KETURKAMPIAI POMIDORAI IR MOTERS LAISVĖ

Turbūt lengviau pasaulyje įgyvendinti visuotinę taiką, negu užbaigti tam tikrą įtampą bei konfliktus tarp vyrų ir moterų. Ta įtampa, be abejo, tęsiasi nuo „Adomo ir Levo“ ir stipriau ar silpniau suliepsnoja įvairiais žmonijos laikotarpiais. Kartais pirmenybę laimi moterys, o dažniau — vyrai. Antropologai ir net istorikai tvirtina, kad pati senoviskiausia socialinė žmonijos santvarka buvo matriarchalinė (tokia ji buvo ir Lietuvoje priešistoriniais laikais). Vėliau įvairiose tautose moteris buvo arba aukštinama, arba niekinama, ją nuvertinant iki daiktiskumo.

Pastaraisiais dešimtmečiais stipriai reikiama moterų lygių teisių sąjūdžiai, kurie kovoja ir darbuojasi, kad moteris būtų vertinama kaip žmogus, bet ne kaip patelė, žaisliukas, „silpnėnė lytis“. Nors tie sąjūdžiai kartais susilaukia pašaipos, ypač kai nuklysta į kraštutinius, tačiau jie yra ir veiksmingi, pasiekę teigiamų rezultatų kovoje už moterų teises.

Dabar moterim keliai atviri į politikos laukus, visas darbo šakas, aukštąsias mokyklas ir organizacijas, kuriose iki šiol dominavo vyrai. Nors šovinizmas moterų atžvilgiu dar daug kur pasireiškia, bet dabar jis yra įstatymais draudžiamas. Moteris to šovinizmo propaguotojus gali paduoti ir teismą ir bylą laimėti.

Tačiau moteris tebėra pavergtos, ir tai vergijai jos melai pasiduoda, nei kiek neprotestuodamos prieš suvaržymus bei reikalavimus, kurie joms yra užkraunami. Ši nelogiška vergija pasireiškia dviem frontais: madų pasaulyje ir moters grožio supratime. Abiejuose frontuose laimėtojai yra vyrai, o moteris akiai priima jų nutarimus, nesvarbu, kiek absurdiški ar nerealūs jie yra.

Užtenka tik pažvelgti į naujausias kiekvienų metų madas (daugiausia sukurtas vyrų), kad suprastume, kokia nepagarba ar net paniekia teikiama moteriai. Atrodo, kad natūrali kūno išvaizda būtinai turi būti pakeista, išpraudžiant ją į keisčiausias, nepatogiausias formas. Čia prisimena prieš porą metų rasta žinutė daržininkystės žurnale, kad laboratorijose pavyko išauginti keturkampius pomidorus. Taip, esą, lengviau juos uždėti ant duonos riekelės, ruošiant suvožtinius...

Pradedant plaukų šukuosenomis, baigiant kojų apavų, kasmet moteris itikinėjamos, kad jos bus patrauklios, jeigu

taip, o ne kitaip, atrodys. O jos, paklusnios ir nuolankios kaip avelės, priima visus tuos pasiūlymus, pripildydamos madų kūrėjų kišenes pinigais, o jų galvas nepalaužiamu ištikimumu, kad moteris tikrai yra tuščias, be jokios savos nuomonės ar Gilesnės minties su-tvėrimas.

Antroji moterų priespaudos sritis: svorio kultas. Moterims nuolat kalama į galvą, kad jos tik tuomet bus gražios, jeigu suplonės kaip šakaliukai. Tą idealų laibumą pasiekti galima tik per nuolatinę dietą (žinoma, naudojant dietinius produktus, lankant svorio numetimo salonus). Net mažos, pirmųjų pradžios mokyklos skyrių, mergaitės tvirtina, kad jos per storos. Svorio numetimą jos vertina labiau už populiarumą, berniukų dėmesį, pažangą moksle. Paauklės ir jaunuolės, besirūpinamos savo išvaizda ir bijodamos pastorėti, susigadina sveikatą. Pasitaiko net mirties atveju.

Atrodo, kad Amerikos visuomenė su panieka žiūri į storą moterį, nes ji neatitinka idealaus moters grožio supratimą. Taip pat tikima, kad stora moteris yra tinginė, apsilėidusi, neproduktinga. Plona moteris tuoj tarpu yra energinga, darbėti, apskuri. Plonumo pavyzdžiu laikomos aktorės, modeliuotojos ir kitos gražuolės. Jos paprastai labai plonos, aukštos, ilgakojos. Tačiau reta eilinė moteris gali tikėtis tokios išvaizdos, net ir badaudama.

Atrodo, kad ta nepasiekiamą, ideali išvaizda yra paskutinis ginklas, nukreiptas prieš moterį apskritai. Kol moterį galima itikinti, kad ji nepatraukli, per stora, kad jos kūno proporcijos nesiderina su priimtina grožio sąvoka, ji niekuomet nebus laisva.

D. Bindokienė

Sakoma, deimantas yra toks kietas, sunkiai sunaikinamas, kad jis nedega ir netirpsta ugnyje. Pasirodo, jog deimantai dega (juk jie yra ypatingai suspausta akmens anglis!), jeigu temperatūra siekia 1,500 laipsnius Fahrenheito.

Septyni senovės pasaulio „stebuklai“ buvo šie: Egipto piramidės, kabantys Babilonijos sodai, Olimpinio Dzeuso statula, Artemidės šventovė Efese, Haliarnaso mauzoliejus, Rhodos milžinas ir Aleksandrijos švyturys. Iš jų visų iki mūsų laikų yra išlikusios tik Egipto piramidės.

Pelesos parapijos Gudijoje lietuviai vaikai džiaugiasi, kad Vilniuje galės mokyti lietuviškoje mokykloje, kol jų parapijos mokykla bus pastatyta.

Nuotr. Viktoro Kučo

ŠIEK TIEK APIE M.K. ČIURLIONIO KŪRINIŲ KAUPIMO ISTORIJA

MILDA MILDAŽYTĖ-KULIKAUSKIENĖ

(Pabaiga)

Kūrinių sutvirtinimas ir konservavimas kėlė daug rūpesčių. 1924-25 m. buvo naudotasi Rygos restauracinių dirbtuvių paslaugomis. Kad paveikslai su tvirtu, įgautų ekspozicinę išvaizdą, jie buvo paklijuojami ant kartono, patvarkomi grubūs pažeidimai. Kūriniai nukentėjo ir vėliau — per 1946 metų potvynį. Kūrinių konservavimo ir faksimilinių reprodukcijų reikalais buvo aktyviai susirašinėjama su Anglijos, JAV, Japonijos, Tarybų Sąjungos specialistais.

1964-66 m. buvo kreiptasi į Tarybų Sąjungos Valstybines centrines meno kūrinių restauravimo dirbtuves dėl kai kurių rankraščių bei piešinių išryškavimo fotofiziniu būdu. Dokumentų konservavimo ir restauravimo laboratorija prie TSRS Mokslo Akademijos Leningrade konservavo grupę M.K. Čiurlionio eskizų, laiškų bei muzikos rankraščių.

1971 m. rugėjo 24 d. LTSR Kultūros ministerija sudarė komisiją M.K. Čiurlionio kūrinių būklei iširti. Be Lietuvos specialistų, buvo pakviesti Maskvos, Leningrado bei Varšuvos žymiausi konservatoriai. Tuomet buvo sudaryta M.K. Čiurlionio kūrinių konservavimo grupė prie Vilniaus Dailės muziejaus. Taip nuo 1971 metų šių kūrinių būklė yra nuolatine VDM Pr. Gudyno restauracinio centro grafikos skyriaus žinioje. Jie sutvirtinimui užklijuota kartona pakeitę tinkamesne medžiaga, „užgodo“ žymesnius sužeidimus, nurogština popierių, atlieka kitus reikalingus darbus. Su didele meile dirba šio skyriaus vedėja Gr. Drėmaitė, restauratorės A. Želviene, N. Murelytė, R. Kuprevičienė, V. Vilčinskienė ir kitos. Muziejinių ir restauratorių bendromis pastangomis Galerijos ekspozicijoje ir fonduose tikrinamas bakterinis užterštumas, dezinfekuojančiomis medžiagomis valomos patalpos ir spintos. Tikime, kad ir ateityje, mokslininkams atradus tobulėnes konservavimo medžiagas bei tinkamesnius metodus, jie bus prieinami ir Čiurlionio kūrybą prižiūrintiems Lietuvos konservatoriams.

Statant šandieninį priestatą M.K. Čiurlionio kūriniams, buvo išrūpinti vieni geriausi, Tarybų Sąjungoje gaminami, kondicionieriai. Tačiau šandien jie iš dalies susidėvėję, paseno ir neatitinka technologinių reikalavimų. Pakilus geležinei uždangai, skyrusiai mus nuo Vakarų, jau galima kviesti patyrusius oro kondicionavimo specialistus, kurie suteiktų šiuo klausimu konsultacijas.

Nemažesnę susirūpinimą kelia ir M.K. Čiurlionio kūrinių ekspozicijos apšvietimas. Statant Galeriją, buvo įrengtas pusiau užslėptas apšvietimas, apdengtas matiniu stiklu, teikiantis išsklaidytą matinę šviesą. Susipažinus su kitų pasaulio muziejų apšvietimo sistemomis, aiškėja, kad esamas apšvietimas geras, tik reikėtų papildyti ultravioletinius spindulius su geriančiais filtrais, gauti meno kūrinius mažiausiai blukinančius šviesos spindulius.

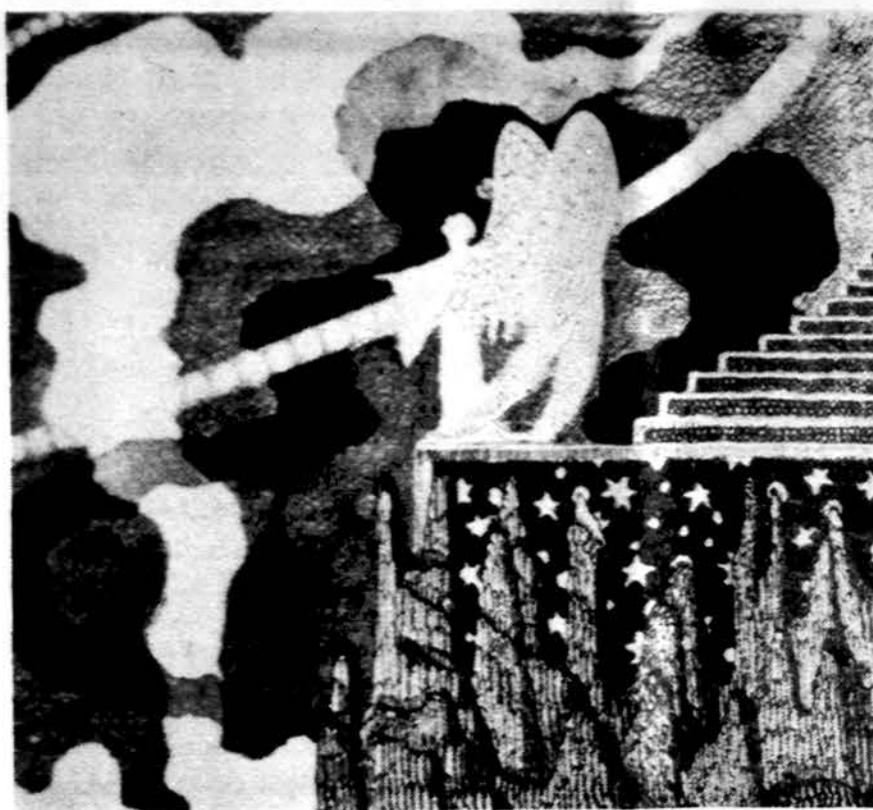
Muziejus, gavęs šiais klausimais rekomendacijas ir dalykinius patarimus, galėtų rūpintis tinkamų kondicionierių, švies-tinkamų įrangos įgijimu, kapitaliniu Galerijos ir kartu viso muziejaus rūmų remontu.

M.K. Čiurlionio kūrybinis palikimas — nacionalinis Lietuvos turtas. Jis tarsi Lietuvos siela, kupina tikrojo lietuviškumo ir bendražmoniškojo minties gilumo. Tai turi būti išsaugota ateitčiai.

Būkstaunant, kad M.K. Čiurlionio kūrinių nepaprastų Centriniai Tarybų Sąjungos muziejai, o taip pat turint omenyje jų labai didelį trapumą, buvo griežtai atsisakoma juos vežioti. Tačiau buvo ir išimčių. Pirmą kartą M.K. Čiurlionio 26 paveikslų paroda 1954 metais buvo išvežta į Maskvą. Ten jie buvo eksponuoti Lietuvių Meno dekadados metu, lietuvių vaizduojamosios dailės parodoje.

Atėjus 100-osioms šio menininko gimimo metinėms, 1975 metais 64 paveikslai vėl buvo eksponuoti Maskvoje, Tretjakovo galerijoje. 36 kūriniai buvo išvežti 1979 metais į Tarptautinį Berlyno Šventinės savaitės festivalį ir eksponuoti Šarlotenburgo pilyje (Vakarų Berlyne). 1981 metais M.K. Čiurlionio tapybos 3-jų darbų ciklas „Sonata Nr. 5“ („Jūros sonata“) atstovavo Lietuvos dailę Maskvoje vykusiame tarptautinėje parodoje „Maskva-Paryžius“, apimančioje 1900-1930 metus. Tiesa, po kelių dienų iš pastarosios parodos kūriniai buvo parsivežti į Kauną, nes buvo eksponuoti netinkamose sąlygose. 1989 metais 17 M.K. Čiurlionio kūrinių papildė XX a. I-mos pusės lietuvių dailės parodą Diusburge, o 1991 metais penki tapybos darbai eksponuoti Tarptautinėje parodoje „Simbolistai ir R. Wagneris“ Berlyne ir Briuselyje. Jei į šias parodas kūriniai buvo vežami patiemis muziejiniams ir Restauracinio centro atstovams pakuojant ir muziejaus dėžes, tai į kitas parodas pakavimu ir pervežimu dar rūpinosi ir užsienio firmos.

Viena iš reikšmingiausių — apžvalginė M.K. Čiurlionio kūrybinio palikimo paroda (1992.3.5 — 4.5) įvyko Japonijos sostinėje. Jos iniciatorius buvo, 1987 m. Lietuvoje lankęsis, Japonijos ministras pirmininkas J. Nakasonė. Po keletrių metų trukusių derybų šiai parodai buvo duotas sutikimas. Parodoje eksponuota 60 tapybos darbų, didelė dalis fluoro-fortų, tušo grafikos, piešinių, atvirukų, taip pat keli laiškai ir muzikos rankraščiai. Tapybai atstovavo „Zodiakas“, 8-jų paveikslų ciklas „Žiema“, triptikas „Raigardas“, trys „Sonatų“ ciklai ir kiti darbai. Ekspozicija buvo papildyta literatūra apie Čiurlionį, biografinėmis foto nuotraukomis, „Pasaulio sutvėrimo“ reprodukcijomis. Parodos metu skambėjo M.K. Čiurlionio muzikos įrašai, kartą savaitėje ekspozicijoje koncertavo kvartetas. Taip pat buvo platinami M.K. Čiurlionio muzikos įrašai, albumas apie Lietuvą. Rengdami šią parodą, Tokio Sezon meno muziejaus atstovai į Kauną atvažiuojo jau susipažinę su Čiurlionio biografija ir pagrindiniais kūrybinio gyvenimo momentais, ypač kruopščiai rinko medžiagą apie vežamus eksponatus. Trimis kalbomis buvo išspausdintas 2-jų dalių katalogas, taip pat dvejų dydžių spalvoti plakatai, reklaminis lapelis ir dvejų rūšių bilietai. Visuose juose

M. K. Čiurlionis.

Auka (grafika).

buvo reprodukuotas Angelas („Angelo preliudas“). Šią parodą gausiai propagavo Japonijos RTV bei spauda. Parodos atidaryme dalyvavo Lietuvos AT Pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, kurio kvietimu parodą applanke Japonijos imperatorius su žmona.

Tokio muziejaus patalpos buvo nudažytos tamsiai pilkai žalsva spalva, kas teikė naują išpūdių. Kūrinių transportavimui buvo pasamdyta Suomijos firma „Nurminen Prima“, kurios atstovai, išmatavę vežamus paveikslus, pagamino jiems specialias dėžes, stiklus pakeitę nedūžtamais ir iš Kauno iki Helsinkio aerouosto transportavė vėsinimu aprūpinta mašina, kurią lydėjo Lietuvos policija.

Taip Tekančios Saulės šalis susipažino su didžiojo Lietuvos menininko kūryba.

Taip pat šiais 1992-ais metais keturiolika M.K. Čiurlionio tapybos darbų išvežta į Vokietiją. Bonoje, baigus statyti „Kunst und Ausstellungshalle der BRD“ rūmus, suorganizuota tarptautinė „Territorium Arts“ paroda. Joje tarp žymiausių moderniosios dailės bei jos ištakų atstovų eksponuotas ir M.K. Čiurlionio 13-kos paveikslų ciklas „Pasaulio sutvėrimas“

ir paveikslas „Rex“ (1909 m.). Paroda atidaryta š.m. birželio 17 d. ir veikia iki rugėjo 20 dienos.

M.K. Čiurlionio kūrybos parodas yra kvietė ne vienos šalies žymių muziejų atstovai. Pastaraisiais metais prie Lietuvos Kultūros ir Švietimo ministerijos įkūrus Respublikinę M.K. Čiurlionio kūrybinio palikimo globos komisiją, susidarė galimybė įvairiapusiškai aptarti parodų reikšmingumą ir kitus su tuo susijusius klausimus. Restauratoriai nepataria tų pačių kūrinių vežti iš Lietuvos tankiau kaip kas penkeri metai. Šie klausimai taip pat labai jaudina ir Lietuvos visuomenę. Mano nuomone, M.K. Čiurlionis turėtų būti tarsi Egipto piramidės, kurių pasaulis važiuoja pasižūrėti ten, kur jos stovi. Tačiau jaunoji muziejinių ir menotyrininkų karta, norėdama M.K. Čiurlionio kūrybą greičiau įvesti į pasaulinį dailės gyvenimą, labiau linkusi kvietimus priimti.

M.K. Čiurlionio kūriniai nuostabūs savo savita kamertine forma, vidine šviesa, idėjų reikšmingumu. Ir jų eksponavimas svetur turėtų būti ypatingai apmąstytas.

LIETUVOS AIDAI

Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio,
8:30 — 9:00 v. vakaro.
Visos laidos iš WCEV stoties
1450 AM banga.
Adresas: 511 So. Nolton Ave.
Willow Springs, IL 60480.
Tel.: (708) 839-2511. Tel.-FAX (708) 839-0870

Geriausios kainos Amerikoje — sluntinių bendrovė Litasi

Persuntėme 100,000 svarų! Vidutiniškai 0.49 ct. už svarą.
Anksčiau mokėjote \$3.00 už sv., t.y. \$300,000.
LITAS tik 0.49 ct. už sv., t.y. tik \$49,000.
Auka Lietuvai ir jums — \$251,000.
Mokėjote \$2 už sv., t.y. \$200,000.
LITAS tik 0.49 ct. už sv.
Sutaupėte Lietuvai ir sau \$151,000.
Tai tik per trumpą laiką LITAS sutaupė savo siuntėjams apytikriai \$400,000. Už tą sumą būtų galima pasigyti į Lietuvą 200 pilnus prekių kontenerius. O jei visa tai padauginti iš 5 metų — ši auka siektų 2 mil. dolerių!

LITAS — GEROS KAINOS IR GARANTIJĄ!

2456 W. 69th St.
Chicago, IL 60629
Tel. 312-434-5687

TURTO APSAUGOS GARANTIJA

Neatidėliotina pagalba jūsų giminėms
ir artimiesiems Lietuvoje.

Blogėjant ekonominei padėčiai, nesant efektyvių ir patikimų apsaugos priemonių, Lietuvoje masiškai plinta vagystės ir plėšikavimai.

Kompanija VEGA padės išspręsti šią problemą: suteiks konsultaciją, padės įsigyti ir pageidaujant sumontuos įvairių galimybių ir sudėtingumo signalizacijos priemones turtui apsaugoti Lietuvos sąlygose.

Jei jums rūpi artimųjų ramybė, kreipkitės
tel. 312-737-0612.

Didis skausmas visada yra
Dievo pasiuntinys; jis atneša
didelį atsakymą ir didelę tylą.
Dievas tuo būdu duoda stiprų
sparną pasikelti prie Jo. Veikia
pati Apvaizda, užtenka tik tavo
tylaus bendradarbiavimo.

V'Azeglio

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite, pirkdami čia jų
reikmenis. Pasinaudokite patogiu
planu atidedant pasirinktus reik-
menis ypatingai progai. Pilnai
užbaigtų foto nuotraukų aptarna-
vimas. Atidaryta pirmadienį ir
ketvirtadienį vakarais iki 8 valan-
dos. Antradienį, trečiadienį, susikalsit
lietuviškai.

3314 West 63rd Street
Tel. — PROSPECT 6-8998

PARDAVIMAS IR TAISYMAS

MIGLINAS TV

2346 W. 69 St.
Tel. 776-1486

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO
MAŠINAS IR SALDYTVUS
Kreiptis į Hermis Decks
Tel. 585-6624. Nuo 8 ryto iki 6 v.v.
Kalbėti lietuviškai

Dengiami stogai, kalamas
„siding“, bei atliekami namų
vidaus remonto darbai. Skam-
binti Sigita: 312-247-2837

VALOME
KILIMUS, BALDUS,
GRINDIS IR SIENAS
J. BUBNYS
737-5168

RACINE KEPYKLA IR DELIKATESAI

Atidaryta 7 dienas savaitėje. Dide-
lis pasirinkimas įvairiausių kepinų
ir namuose gaminto maisto —
Catering
6216 S. Archer Ave.
Chicago, IL 60638
Tel. 581-8500

WAGNER MAŠINOS RAŠTINĖMS

Parduoda • Taiso • Priedai
ir Reikmenys
Virš 75 metų
patikimas patarnavimas
TYPEWRITERS • COPIERS
FAX • CALCULATORS
5610 S. Pulaski Rd.
Phone (312) 581-4111

V. T. ELECTRIC CO.
Licensed, Insured — Bonded!
436-6937
Elektras ir namų apšildymo
sistemos pataisymai.
Vytautas Taras

NAMŲ APŠILDYMAS
Išvalau ir taisau
pečius ir kranus
A. Banyas
Tel. 708-447-8806

ELEKTROS
ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turis Chicago miesto leidimą. Dirbu ir
užmiestį. Dirbu greitai, garantuoti ir saži-
ningai.

312-779-3313
KLAUDIJUS PUNPUTIS

Sąžiningai remontuoju
automobilius
Dėl mažų gėdimų galiu atvykti į namus.
Tel. 708-974-1233 nuo 5 v.v.
(Palos Hills) Vytautas

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- MLS. Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas
- Perkaime ir Parduodame Namus,
- Apartamentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaida.

PARDUODAMAS NAMAS
8326 S. Komensky
St. Bede's

3-4 mieg. kamb. 2 vonios kamb. išskirti plytelėmis,
centralinis šildymas, 2 auto. garažas, šoninis
įvažiavimas, išstas, įrengtas rūsys. Daug priedų.
PUNKUS PIRKINYS. Skambinti: 312-582-0886.
Kalbėti angliskai.

Century 21

ACCENT REALTY, INC.
5265 West 95th Street
Oak Lawn, Illinois 60453
Bus. 708-636-9400
Res. 708-423-0443

ASTA T. MIKUNAS
Profesionaliai ir sąžiningai pa-
tarnauja įvairių nuosavybių pirkime
ir pardavime, mieste ir priemies-
čiuose.

FIRST RATE REAL ESTATE AUŠRA KRIŠČIŪNAITĖ PADALINO

Namų pirkimo ir pardavimo atstovė
Patarnauja lietuvių, anglų ir
ispanų kalbomis
• Nemokamas namų
vertinimas
• Perkaime ir
parduodame namus
• Apartamentus ir žemę
• Pensininkams
nuolaida
• Greitas ir sąžiningas
patarnavimas

Malonė kreiptis šiuo telefonu:
(312) 767-2400
4545 W. 67th Street, Chicago, IL 60629

FOR SALE

**Parduodu bulvių
tarkavimo mašiną.**
Skambinti nuo 6 v.v.
Tel. 312-778-1765

FOR SALE

Executive Desk 30 x 66
with credenza 24 x 58
Cherrywood finish — steel case
708-440-1539 or 312-284-1539

Nebrangiai parduodami tautiniai
rūbai, gintaro karoliai, tautinės
juostos, kraklininis paltais ir „mink
stole“.

312-523-4465

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit
už apdraudą nuo ugnies ir automobilio
pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

MASTER PLUMBING COMPANY

Licensed, Bonded, Insured
Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės
ir vonios kabinetai. Keramikos ply-
telės. Karšto vandens tankai, pom-
pos. Išvalome užsikimšusius
vamzdžius.
BEN SERAPINAS 708-636-2900

REAL ESTATE

BELL-BACE REALTORS
J. BACEVICIUS
6529 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60629
(312) 778-2233

INCOME TAX — INSURANCE

- Namų pirkimas ir pardavimas
- MLS kompiuterių ir FAX pagalba
- Veltui namų įvertinimas
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- Visi agentai kalba lietuviškai
- Nuolaida pensininkams

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS

Asmeniškai patarnauja įvairių nuosavy-
bių pirkime bei pardavime, mieste ir
priemiesčiuose. Suinteresuoti skam-
binkite BUDRAITIS.
Bus. 312-585-6100, res. 312-778-3971

Century 21

KMIECIC REALTORS
7922 S. Pulaski Ave.,
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER 284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti na-
mus, kreipkitės į Danutę Mayer. Ji
profesionaliai, sąžiningai ir
asmeniškai patarnaus įkainavimas
veltui.

**Lemonte parduodamas erdvus „quad-
level“ namas** ant ½ akro sklypo. Daug
medžių; 3 ar 4 mieg. kamb.; įrengtas rūsys;
didelis šeimos kamb.; apvertas kiemas;
kieme daržinė, „screen room“; daug prie-
dų. **Kaina 220,000.00.**
Skambinti: 708-257-7481

FOR RENT

Išnuomojamas 4 kamb. 2 mieg.
butas antrame aukšte. 72 St. ir
Francisco apyl. Pageidaujama vyr.
amžiaus žmonės be gyvuliukų.
Tel. 312-325-1529

Išnuomojamas 3½ kamb. modernus
butas pirmame aukšte, Marquette Pk. apyl.
Su šiluma, oro vėsinimu; moderni vinykla
saldytuvais, skalbykla su mašinomis. Suau-
gusiems.
Tel. 708-361-5594

BERWYN, IL, 21 St. & Grove
Išnuomojamas didelis 1 mieg. butas;
kilimai, „appliances“, apšildymas,
skalbykla. „Security deposit“, reikalinga.
\$460. Tel. 708-788-9864. Kalbė-
ti angliskai.

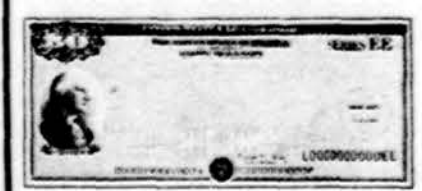
Išnuomojamas butas 4 kamb. 1 mieg.
pirmame aukšte, 70 St. ir California Ave.
Su šiluma, virimo plyta ir šaldytuvu. Nau-
jai dekoruotas. \$350/mėn. Pageidaujama
vyr. amžiaus žmonės be gyvuliukų. Teirau-
tis vakarais, tel. 708-430-2137.

Išnuomojamas 6 kamb. butas
antram aukšte, Brighton Pk. apyl.
Skambinti: 312-376-2397

**Brighton Pk. išnuomojamas švie-
sus, jaukus 4 kamb. butas, antrame**
aukšte. Ant visų langų „mini-blinds“;
skalbyklos nėra; be gyvuliukų. Apžiū-
rėjimui skambinkite 312-847-7728.
Kalbėkite angliskai.

Išnuomojamas 4 kamb. butas,
antrame aukšte, 7136 S. Mozart.
Sav. gyvena antrame aukšte,
galutiniam bute. Pageidaujama
pensininkas-e.

U.S. Savings Bonds Make Great Gifts.

A public service of this newspaper

KAŽKUR VIENAME SIBIRO LAGERYJE 1959 METAIS

E. RINGUS

Po 30 metų nesimatymo susitikome netikėtai, neplanuotai, prie bendrabučio (Žiburėlio) vartų Vilniuje Literatų gatvėje nr.11. Ten mes praleidome kečius vaikystės metus. Lankėme tą pačią mokyklą ir vėliau Vytauto Didžiojo gimnaziją. Vieną likimas nunešė į Vakarų, net į Ameriką, kitą į Tolių Rytus, Sibiro, kur jis praleido 10 metų, 3650 dienų. Visos jos buvo vietos. O vis tik kelios dienos tame klaidingame laikotarpio pasiliko mano draugo Juozo atmintyje. Štai viena tų dienų.

Koloną išrikiavo ir pranešė, kad šiandien dirbsime už stovyklos ribų. Kas mums, kur jie siunčia, bet visgi idomu. Svarbu, kad nebūtų toli nuo lagerio. Mat eiti dumbliu keliu sunku. Pasirodė, kad teks eiti kelis kilometrus ir prieš vėją, kuris, kaip tyčia, Sibiro taigoje pasitaikė stiprus. Buvo jau vėlyvas ruduo, ir pavienės sniegulės ėmė kristi ant mūsų kepurų ir skudurinės aprangos. Tas mus baigino, nes žinojome, kad artėja žiema, ir daugelis mūsų nematys ateinančio pavasario.

Ėjome tvarkingoje rikiuotėje. Priekyje, šonuose ir užpakalyje lydyto mūs sargybiniai su automatais ir šunimis. Po valandos pasiekėme mažą miesteliuko pagriandę gatvę. Eiti pasidarė lengviau, nes gatvė buvo mažiau dumbliu. Kad ir nesidairydami, matėme laisvus gyvenojus. Nedaug kuo jie skyrėsi nuo mūsų savo apranga. Tokie patys brezentiniai batai, bet kai kurie su kaliošais, beveik tokios pačios kufaikos, tik kiek svaresnės. Skirtumas tik tas, kad jie skuba į darbą, o mes ne. Vienas kitas padilbomis žvilgtelėjo į mus ir greit nusisuka. Prie tokio vaizdo jie priprato, nes per 10 metų matė daug tokių ir liūdnų kolonų.

Laiškas

"KAD ŠVIESTŲ KELIĄ" AUTORIUI

Mes pilnai suprantame straipsnio autoriaus norą sudramatinti savo rašinį („Draugas“, 1992 m. rugsėjo 3 d.), bet taip pat negalime sutikti su jo pateiktomis klaidingomis žiniomis apie mūsų mirusį vyrą ir tėvą Dalių, su kuriuo dalinomės 26 žemiškos kelionės metus.

Šiomet, liepos 29 d., tyliai paminėjome septynerius (o ne kaip J.K.J. rašė šešerius) jo mirties metus. 1990 metais šitame pat dienraštyje išspausdintas mūsų mažos šeimos jo penkerių metų mirties paminėjimas. Mums taip pat labai skaudu skaityti autoriaus, ar gal kieno kito diarnoza? Kadangi klaidinis vedė labai uždarą, tik savo šeimos gyvenimą, mums suprantama, kad nei autorius, nei Lietuvių Bendruomenė tiksliai nežinojo mirties datos ar jo per ankstyvos be reikalo įvykusios mirties priežasties. Prieš kiek laiko kitoje (ne periodinėje) spaudoje buvo padarytos kitos klaidos, aprašant jo trumpą gyvenimą, i kurias mes tik priviškai reagavome. Bet, kadangi klaidos vis kartojamos, gerbdamos jo atminimą, mes tik norime viešai paprašyti, visų ateityje rašančių autorių kreiptis į mus – (jo šeimą), kad galėtumėm pateikti tikslias žinias ir tuo pačiu neatnaujinti mūsų pergyventų žaidų!

Su pagarba,

Irena Brazdžionienė Kerr

Jie jau žinojo, kad mūsų lageryje jų artimųjų nėra. Tai ko čia dairytis. Staiga kolonos užpakalyje atsirado du berniukai su mediniais šautuvais. Iš užkampio išlindo dar keli vaikinai ir atakavo mus iš abiejų šonų. Mes einame palengva, akis nuleidę į žemę, lyg iš gėdos. Iš visų pusių pasigirdo vaikiški rėksmai: pirmyn už „rodina už Stalina“. Atsirado dar daugiau vaikų ir apsupo mūsų koloną. Vėliau jų pradėjo tarškenti „trateika“, lyg iš kulkosvaizdžio. Išrėzinti šunes pradėjo loti, kad palydovams sunku buvo užlaikyti šunis ant rėžių.

Vaikai nutarė, kad priešai buvo likviduoti, pasitraukė į skersgatvį ir matėme juos ginčijantis. Turbūt nesutarė, kuris jų daugiausiai paklojo „fašistų“, taip jie vadino mus laike atakos. Sausa gatvė baigėsi ir vėl reikėjo birsti purve dar porą kilometrų, kol pasiekėme naują darbovietę. Vėl perskaičiavo du kartus.

Pasirodė, kad reiks dirbti mažoje lentpjūvėje. Neblogai. Vietiniai brigadininkai pasirinko po kelis kalinius ir nusivedė į savo darbovietes. Mūsų grupėje pakaitinė du lietuviai, keletas ukrainiečių, trys rusai ir du estai. Darbovietė pasitaikė gera. Lentpjūvės brigadierius buvo senesnis Lenkijos ukrainietis, pakliuvęs į lagerį už dalyvavimą vokiečių organizuotame ukrainiečių dalinyje. Jį pačiuo tuojau po Lvovo užėmimo 1941 m. Jis tuojau užvedė motorą ir laukė. Mes tačiau sugulėm ant pjūvenų ir nejudėjome. Kelionė į darbovietę mus gerokai nuvargino. Brigadierius palaukė ir užgesino motorą. Vėliau prisėdo prie mūsų, ir visi gardžiai užsirūkėm.

Po kelių minučių užklause: „Tai ką vyrai, dirbsim ar ne“. Visi tylėjome. Kojos nuo maršo buvo sustingusios. Nikotinas, kad ir „machorkoje“ savo atliko ir jautėmės lyg virš debesų. Akys mērėsi. Pjuvenų guolis toks minkštas. Brigadierius pakilo ir toliau sekė savo pokalbį: „Jūs turbūt dar naujokai“. Apie vaikų elgesį jis jau žinojo iš kitų kolonų dirbusių lentpjūvėje. „Vaikus jūs supraskite. Jie taip indoktrinuoti mokyklose. Štai man reiks eiti į teisimą. Ten peržiūrės malo bylą ir nuspręs, kiek metų pridės ar atims nuo mano penkiolikos metų. Vis kaltina mane žemu produktyvumu“.

Galvą nuleidęs, grįžo prie motoro ir įjungė. Mes pakilom nuo savo guolio, ir brigadierius paskyrė kiekvienam pareigas. Brigadierius pavaduotojas buvo suomis, nubaustas už mėginimą perbėgti Suomijon. Vargšas perbėgo, bet buvo grąžintas ir atiduotas į Sovietų padorus. Pats brigadierius buvo rankoras žmogus. Dažnai leisdavo parūkyti. Per tokias pertraukas mes gavom progos apsidairyti ir susipažinti su darbovietės aplinka. Tvorą iš storų lentų, aukštą, virš stovyklos vienos. Prieš tvorą keli metrai išlygintos žemės be jokių pėdsakų. Vartai į stovyklą gana siauri, tiek, kad sunkvežimiai su sienojais vos galėdavo įvažiuoti, o dratinė tvora sustiprinta vedė iki pačių vartų. Žemė prie vartų išklota akmenimis, kad, jeigu sunkvežimis įstrigtų į purvą vartuose, kaliniai gautų progos prasmukti per atvirus vartus. Atėjo pietų laikas. Visi sugulėm ant pjūvenų ir brigadierius paaiškino, kodėl lentpjūvė apsupta tokiomis priemonėmis. „Ši lentpjūvė jau sena ir

daug ko mačiusi. Vieną kartą į jos vidų užėjo trys apginkluoti palydovai, kas jiems buvo uždrausta. Kaliniai griebė juos ir be triukšmo sudorojo. Pagriebė sunkvežimį ir po trumpo susišaudymo išvažiavo į mišką. Juos sugavo Mongolijos pasienyje. Penki vyrai kovojo iki paskutinio šūvio, nes tada gyvų bėglių atgal negrąžindavo. Jiems pavyko pasiduoti pasienio sargybai ir taip jie liko gyvi“.

Štai kodėl tokios aukštos tvoros ir šviri zona prieš ją, kurią kasdien švarindavo specialie kalinių grupė. Štai žiūrėkit. Trys kaliniai ir vienas prižiūrėtojas. Vienas su lopeta rauna žoles, kitas renka nukritusias šakas ir lapus, trečias su grebliu išlygina, lyg tai būtų jo nuosavas kiemas“.

Darbas nebuvo lengvas, žali vartai sunkūs. Visa laimė, kad mašina buvo sena ir motoras dažnai užgesdavo. Tada kiekvienas kalinis gaudavo progos papasakoti savo kelią į gulagus. Pradėjo pats brigadierius. Vos vokiečiams peržengus Bugo upę, jie tuojau buvo apsupti ir jis pateko į nelaisvę. Kadangi mokėjo truputį vokiškai ir neįtė lojalumo sovietams, pasiūlė dirbti vokiečių sukurta ukrainiečių dalinyje. Už tą tarnybą jis gavo pilną normą - 25 metus.

Kitas pasakojus buvo mano draugas Juozas. Jis pabėgo iš Plechavičiaus dalinio, kai jiems, atsisakius eiti į frontą, vokiečiai bandė visus išgauti į Vokietijos lagerius. Jis lengvai išsilaipstė iki sovietų grįžimo. Į sovietų armiją jis atsisakė eiti, bet slapstytis pavyko jam tik porą mėnesių. Laimei, į frontą nenušuntė, bet užtai gavo dešimt metų. Ir taip slinko diena po dienos. Visi pripratome prie darbo ir motoro monotoniško triukšmo, kuris, kai rastas buvo paleidžiamas per pjovimo mašiną, stiprėdavo, o perpjovus, silpnėdavo.

Vieną dieną triukšmas staiga nutilo ir, vietoje eiti rūkyti, daug dalinių susirinko prie pjovimo mašinos. Atbėgo ir sanitaras. Nuėjau ir aš. Prie pjovimo mašinos dirbo du estai. Vienam jų mašina nupjovė pirštą. Sanitaras bintavo kraujuotą ranką, o ant pjūvenų išbalęs gulėjo estas. Jo pavardės aš taip ir neprisimenu, nes abudu estai laikydavosi nuolačiai, abu nerūkydavo.

Po trumpos pertraukos visi grįžome prie darbo. Tik suomio nebuvo. Jis kažko ieškojo prie pjovimo mašinos ir kažką pakėlė. Skudure jis laikė esto pirštą, pamėlynavusi, pjūvenų aplklotą. Žiūrėjome vieni į kitą ir stebėjome. Ką jis su tuo pirštu darys? Juk prisūti negalima. Atiduoti savininkui? Tai būtų piktas šposas. Debatus išsprendė suomis. „Aš jį palaidosiu“ pasakė suomis. Visi nutilo. Suomis priartėjo prie draudžiamos ruožo ir, pakėles ranką, davė žinoti sargybiniams bokšte, kad jis nebandys bėgti. Sargybinis bokšte davė ženklą, kad signalą matė, reiškia galima. Išsiėmęs šaukštą iš kišenės iškasė mažą duobutę, pirštą su skuduru įkišo į savo pirštinę ir užpylė žeme. Išsitiesęs nulenkę galvą, sudėjo rankas kaip maldai. Mes sustingę sekėme tą vaizdą.

„Išėkis ramybėje, pirštė. Penkiolika metų drauge su tavo savininku perėjai per daugelį sovietinių lagerių. Atsisakyrei nuo jo nesulaukdamas laisvės, kurios jis tikėjosi atgauti, jeigu būtų galėjęs atlikti ar perviršyti normas. Be tavęs jis to padaryti negalės. Tegu šios uždraustos zonos žemė bus tau lengva, – tyliai pasakė“.

Ši diena Juozui liko neužmirštama.

Trys gali išlaikyti paslaptį, jei du iš jų yra mirę.

Anonimas

Vytauto Didžiojo muziejaus rūmai Kaune.

Mielam jaunystės dienų draugui

A.†A. Dr. ANTANUI MAKASKUI

Lietuvoje, Kaune mirus, jo žmonai dr. ELENAI VESPUTAITEI-MAKAUSKIENEI, dukroms – dr. ŽIVILEI ČEPULIENEI, dr. JŪRATEI DANIENEI, jų šeimoms ir visiems artimiesiems reiškiamė nuosirdžią užuojautą ir kartu liūdime.

A. Briškaitienė
L. Jakovickienė
P. Murinienė
E. Repšienė
A. Sabanas-Wells
L. Griniūtė-Šmulskštienė

Naujos kainos.

58 CENTAI UŽ SVARĄ

SIUNTINIAMS VIRŠ 100 ŠVARŲ

69 CENTAI UŽ SVARĄ

LENGVESNIEMS SIUNTINIAMS*

atlanta IMPORT EXPORT

atlanta visuomet stengiasi siųsti kuo pigiau, teikdama kuo geresnį patarnavimą. atlanta didžiuojasi, kad 1991 metais atlanta pradėjus savo biznį, kainos nukrito trigubai, ir siuntinių, taip reikalingų Jūsų giminiams Lietuvoje, siuntimas tapo labai prieinamas. atlanta ir toliau stengsis, kad svoro persiuntimo kaina nekainuotų tris-keturis dolerius, kaip senais laikais.

SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS
KONTEINERIS IŠSIUNČIAMAS RUGSĖJO 29 D.
ATVEŽKITE ARBA ATSIŲKITE UPS
2719 W. 71st ST.
CHICAGO, IL 60629
IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.
1-800-775-SEND
IŠ CHICAGO, SKAMBINKITE (312) 434-2121

*Minimumas 20 dol.

© atlanta IMPORT EXPORT, 1992

Greitis
Garantija
Paslaugumas
išskiria **BALTIA EXPRESS** iš kitų
PRES. VIDMANTAS RAPSYS
TIK. 90 ct. / sv. VIRŠ 80 SVARŲ
TIK \$1.00/sv. IKI 80 SVARŲ
SIUSKITE VISKĄ NAUJĄ IR NAUDOTĄ, MAISTĄ, DRABUŽIUS, VAISTUS IR KT.
ORO CARGO SIUNTOS KAS TREČIADIENĮ
LAIVO KONTEINERIS RUGSĖJO 15 IR 29 D.
SKAMBINKITE NEMOKAMAI 1-800-SPARNAI, 1-800-772-7624
ATVEŽKITE ARBA SIUSKITE UPS
3782 W. 79 St., Chicago, IL 60652

DRAUGAS, šeštadienis, 1992 m. rugsėjo mėn. 26 d.

7

A.†A.

ALEKSANDRA SEVERINIENĖ

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje.
Mirė 1992 m. rugsėjo 24 d. 2:30 val. p.p., sulaukusi 81 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 42 m.
Nuliūdę liko: vyras Antanas, duklė Aldona Totoraitienė, žentas Pranas; anūkai: Rasa Ramanauskienė su vyru Donatu, Vilija Brittain su vyru Mike; Astra Andriusienė su vyru Edvardu; šeši proanūkai: Justinas, Erica, Dainius, Mike, Rene ir Regina; taip pat daug kitų artimųjų.

Kūnas pašarvotas sekmadienį, rugsėjo 27 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus-Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks pirmadienį, rugsėjo 28 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto įvyks gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę vyras, duklė, žentas, anūkai ir proanūkai.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus.
Tel. 312-476-2345.

Mylimai Dukrai

A.†A. NIDAI

tragiškai žuvus, ADĄ ir DOMĄ MISIULIUS bei artimuosius nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Lilė ir Ignas Juzėnai

GAIDAS-DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai – (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas – (1-312) 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas – (1-312) 523-0440

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

Laidotuvių direktoriai nuo 1916 metų praneša
kad atidare naujus laidoituvių namus

6541 S. KEDZIE

Marquette Parke

Kiti S. C. Lack laidoituvių namai:
11028 Southwest Hwy. • Palos Hills
9236 S. Roberts Rd. • Hickory Hills
2424 W. 69 St. • Chicago

Visų telefonas: 708-974-4410

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Laidotuvių namai Chicagoje ir priemiesčiuose.

Visus laidoituvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS

APYLINK MUS

x „Draugo“ dienraščio va- jus pradamas pokyliu rytoj Martiniuke salėje Chicagoje 4 val. popiet. Jam vadovauja Vaclovas Momkus. Vakariene prasideda 5 val. popiet, 6 val. vak. bus speciali dainininkų koncertinė program, kurią atliks solistai Dana Stankaitytė, Margarita Momkienė, Algirdas Brazis ir Vaclovas Momkus. Juos fortepionu palydės muz. Ričardas Sokas. Pokylio metu bus ir laimingų bilietų traukimas. Šokiams gros Ričardo Soko vadovaujamas orkestras.

x L.A.P.A.S. — Amerikos lietuvių farmacistų draugija kviečia savo narius ir svečius į susirinkimą rugsėjo 30 d. 7 v.v. Šv. Kryžiaus ligoninėje daktarų valgykloje pirmame aukšte. Pranešimą padarys A. Dirkenė ir J. Kalvaitis, L.A.P.A.S. valdybos nariai, kurie tik ką grįžo iš metinio tarptautinės farmacijos federacijos suvažiavimo Lyon, Prancūzijoje. Taip pat bus paskaita apie kraujo spaudimo vaistus su „C.E.“ užskaita.

x Vyresniųjų lietuvių cen- tras ruošia dar vieną išvyką į Wisconsin pamatyti ir pasižmonėti mažoje Šveicarijoje, Little Switzerland Amerikoje. Dienos išvyka autobusų numatyta spalio 27 d., antradienį. Kelionė iki New Glarus užtruks 2½ val. Daugiau informacijos apie šią išvyką suteikiama Socialinių reikalų raštineje.

x Dainų popietė su muz. Faustu Strolia bus Vyresniųjų lietuvių centre Seklyčioje rugsėjo 30 d., trečiadienį, 2 val. p.p. Vaisinimės ir obuoliniais blynais, išmėginsime laimę, pabendrausime ir linksmai praleisime popietę. Visi kviečiami dalyvauti. Visi laukiami!

x Rasti su lietuviškais ženkais raktai, pamesti ant 71 gatvės Marquette Parke. Jų netekę, prašomas kreiptis į „Draugo“ administraciją darbo metu tel. 312-585-9500.

x „Puota jūros dugne“, Chicago jūrų skautijos tradicinis renginys spalio 17 d., 7 v.v. vyks Lietuvių centre, Lemonte. Pasidžiausime atliktais darbais, pasidalinsim išpuoliais. Bus puiki vakariene. Linksma „Antro kaimo“ jaunųjų aktorių programa. Šokiams gros „Gintaro“ orkestras. Visi kviečiami, visi laukiami! Status rezervuokit pas Marių Nari, tel. 708-749-7860.

x Ieškau John Kirvelevich- Kirvel iš Elizabeth, N.J., giminių. Jo tėvai — Magdalena Busilas ir Andrius Kirvelevičius. Rašykite: Helen Lucius, 560 Yorktown Rd., Union, N.J. 07083.

x Greit parduodu vienos ir dviejų šeimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite REMAX REALTORS, Rimas Stankus, tel. (312) 586-5959 arba (708) 425-7161.

x Akcijų brokeriai, Albi- nas Kurkulis ir jo sūnūs Andrius ir Paulius praneša savo klientams ir draugams, kad priėmė tas patias pozicijas su Oppenheimer & Co., Inc. 1 S. Wacker Dr., Chicago, IL 60606, tel. 312-621-6800, arba, iš kitur skambinant, veltui tel. 1-800-621-2103.

x Dr. Marytės Meškauskaitės-Gaiztūnės skulptūros paroda bus Aardvark Galerijoje, 6 S 6 Ave., La Grange, IL 60525. Galerija atidaryta nuo pirmadienio iki šeštadienio 10:30 iki 5:30 val., ketvirtadienį popietėje iki 8 val., sekmadienį uždaryta.

x Solistės Birutės Vizgir- dienės koncertas (ne banketas, kaip buvo skelbta „Draugo“ anksčiau) įvyks spalio 28 d., trečiadienį, St. Petersburg, FL, lietuvių klube. Po koncerto bus kavutė. Koncertą organizuoja Floridos LB apygarda, kuriai vadovauja Janina Gerdvilienė.

x Didelis ir istoriškai ver- tingas Stepono Dariaus asmeninis archyvas nuo 1935 m. nematytas ir ką tik surastas Chicagoje bus apibūdintas spaudos ir organizacijų posėdyje, kurį kviečia Balzeko Lietuvių kultūros muziejus šį šeštadienį, rugsėjo 26 d., 2:30 val. p.p. Taip pat bus aptarti Dariaus-Girėno skrydžio ir 60 metų mirties minėjimo planai.

x „Draugo“ dienraščio iš- siuntimui būtinai jau reikalinga nauja adresavimo mašina, nes senoji, kuri buvo pirktą vartota, yra labai pasenusi ir nebegalima gauti jos sutaisymui dalių. Tokios mašinos kaina šiuo metu yra 27,000 dolerių. „Draugo“ administracija, nors ir nedrasiai, tai praneša lietuvių visuomenės žiniui. Gal kas galėtų padėti įsigyti šią mašiną? Visos finansinės aukos yra atleidžiamos nuo federalinių mokesčių. Tikrai būtų gražu, jei atsirastų tokiame svarbiame reikalui mecenatas ar kokia korporacija arba kompanija, kuri galėtų tokios mašinos įsigijimą finansuoti.

x Lietuvių Prekybos rūmų susirinkimas ir pusryčiai bus spalio 7 d., trečiadienį, Maibenka restorane, 7844 S. Cicero Ave. Pagrindinis kalbėtojas bus inž. Valdas Adamkus, kuris papasakos savo išpuolius iš Lietuvos. Po kalbos bus programa. Kviečiami nariai ir svečiai.

x Viešbutis „Šarūnas“ Vil- niuje. Naujausias, moderniausias su vakarietiškais patarnavimais Šarūno Marčilionio statytas viešbutis laukia Jūsų! Informacijai skambinkite „collect“ Danutei Ankaitei, tel. 510-943-1666.

x Svarbu žinoti, kas vyksta kasdien besikeičiančioje Lietuvoje? Neturintiems galimybių klausytis „Rytmečio ekspreso“ nuo pirmadienio iki penktadienio 11 val. ryto per WPNA 1490 AM bangomis, siūloma savaitinė Lietuvos įvykių apžvalga „Labas rytas!“ iš tos patios radijo stoties sekmadieniais nuo 8 val. ryto. Dėl skelbimų kreipkitės tel. (708) 524-9762 arba adresu: P.O. Box 3878, Oak Park, IL 60303. Laidos girdimos Illinois, Indiana ir Michigan valstijose. Klausykite ir būsite informuoti!

x Padėkite vargstantiems Lietuvoje: Žaibo Nr. 6: miltai, cukrus, ryžiai, aliejus, kava, kakava, druska, kumpis, persikai, ananasai, slyvos, razinos, apie 60 svarų deficitinio maisto su pristatymu į namus — \$100.00 „Žaibas“ 9325 So. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457. Tel. (708) 430-8090.

x Greitis, garantija ir pa- slaugumas išskiria Baltia Express iš kitų kompanijų. Siųskite viską: naują ir naudotą. Skambinkite nemokamu tel. 1-800-SPARNAI arba 1-800-772-7624. Žiūrėkite reklamą „Draugo“ viduje.

Marijos aukšt. mokyklos vadovybė ir nauji mokytojai. Mokyklos prezidentė yra ses. Margaret Zelot. Čia iš kairės: ses. Elizabeth Ann, Pat Kozubowski, Ana Marciano, Diane Bardachowski, Cheryl Neal, Robert Brown, Paula Dioguardi ir Betty DeVise.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

JAUNIMO CENTRO MOTERŲ KLUBO SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 16 d. Jaunimo centro Moterų klubo narės susirinko po vasaros atostogų tolimesniam darbui. Susirinkimą pradėjo klubo pirmininkė S. Endrijonienė, protokolą perskaitė N. Kaveckienė. Protokolas buvo priimtas be pataisymų, darbotvarkė, kuri dažniausiai susideda iš praisto susirinkimo protokolo skaitymo ir ateities veiklos pasiūlymų, buvo taip pat priimta.

Tai gi neleidžiant tuščiai laiko,

x Petras Aglinskis dalyvaus Jaunųjų talentų programoje spalio 25 d. 3 val. p.p. paremti „Draugo“. Bilietai Gifts International ir Lietuvių centre po 11 val. Mišų. Rengia Korp. Giedra.

x Rengiamas koncertas spalio 18 d., sekmadienį, Jaunimo centre. Programoje dalyvaus Lietuvos Vyčių choras, vad. Fausto Stroliaus, sol. Dalia Eidukaitė-Panelli ir Ann Marie Kassel, smuikininko Herkulo Stroliaus solo. Akompaniatorius Robertas Mockus. Pasirodys Rasos Šoliūnaitės-Poskotimienės šokių grupė „Spindulys“. Po koncerto vakariene. Rengia Jaunimo centro valdyba.

x „SAGIL'S restoranas yra lietuviška valgykla su daugybe skaniausių lietuviškų patiekalų. Neatsilankę nežinosite, kaip gausiai, gardžiai ir nebrangiai galite pas mus papieptauti. Sav. J. Liutikienė ir I. Naujokienė. „Sagil's“, 6814 W. 87 St., Burbank, IL 60459, tel. 708-598-0685.

x NAMAMS PIRKTI PA- SKOLOS duodamas mažais mėnesiniais įmokėjimais ir priemonėmis nuosimčiai. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road — Tel. (312) 847-7747.

x Baltie Monuments, Inc., 2621 W. 71 Street, Chicago, IL. Tel. (312) 476-2882. Visų rūšių paminklai, žemiausios kainos, geriausiomis sąlygomis.

x Ligos draudimas atvyku- siams iš Lietuvos ir kitų kraštų. Kreiptis pas A. Lauraitį, A. & L. Insurance Agency, 4651 S. Ashland Ave., Chicago, IL 60609. Tel. 1-312-523-9191.

x Optical Studio, 2620 W. 71st St., Chicago, IL 60629, tel. 312-778-6766. Kreiptis į Aldoną Kaminskiene. Darbo val. trečd.-penkt. 1 v. p.p. 5:30 v.v., ketvd. 10 v.r. 6 v.v., šėšt. 10 v.r. 1 v. p.p. Pirmad. ir antrd. uždaryta.

apsvarstėm įvairius siūlymus, nuo ko pradėti rudens sezoną. Sutarėm ruošti vakaronę, kuri ir bus spalio mėn. 2 d., penktadienį, kavinėje. Kalbėtojai pakviesti inž. Bronius Nainys, kuris ne per seniausiai grįžo iš Lietuvos, ir kun. Algirdas Paliokas, SJ, iš Kauno, tačiau kalbės apie savo gyvenimą bei pastoracinį darbą Kustanajų, Kazakstano respublikoje. Abu yra geri kalbėtojai ir su malonumu klausomi.

Be dvasios peno, reikia gi ir kūną pastiprinti. Todėl spalio 11 d. bus blynų pusryčiai po kiekvienų mišų kavinėje.

x Julija Sakinskas iš Chicago, Ill., nuosirdi ir dosni „Draugo“ rėmėja, atsiuntė 50 dol. auką, prašė nutraukti dienraščio siuntinėjimą, nes regėjimas labai nusilpo. Už paramą tariame didelį aciu ir kartu linkime Aukščiausiojo palaimos.

x Ateikite, susitikite ir pa- remkite kongresmaną Richard Durbin spalio 4 d., sekmadienį, 6-8 v.v. Pasaulio Lietuvių centre, Lemonte. Bus vaivės ir muzika. Rezervacijos skambinkite: P. Domanskienė, tel. 708-246-0049 arba J. Lendraitčiui, tel. 708-388-2041.

x Antras Kaimas užbaigia šį metinį sezoną su pasirodymais spalio 3 ir 4 d. Vieta: Playhouse, 2515 W. 69 St. Rezervacijos ir bilietai: Patria, 2638 W. 71 St. (312) 778-2100.

x DĖMESIO VIDEO APA- RATŲ SAVININKAI! Norėdami tikrai kokybiškai išvesti video įrašus iš Lietuvoje naudojamų PAL sistemos į amerikietišką NTSC ir atvirkščiai, kreipkitės į INTERVIDEO. Su moderniausia „digital“ aparatu, už prieinamą kainą mes perrašome viso pasaulio video ir filmo formatus. Mūsų adresas: INTERVIDEO, 3533 S. ARCHER AVE., CHICAGO, IL 60609, Tel. 312-927-9091. Sav. Petras Bernotas.

x Čikaga-Vilnius tik \$728.00. Rezervacijos iki spalio 30 d. Kreipkitės į Travel Adversers Inc., 708-524-2244.

x Pranė Lukenskaitė-Tei- berienė ieško tėvo Lukensko brolių: Lukensko Juljono ir Lukensko Vilhelmo, gyvenusių Lietuvoje, Kaišiadorių rajone, Palomenės apylinkėje, Gegužinės kaime, vaikų: Lukensko Vaclovo, Lukenskaitės Pavilnos ir Lukensko Jono. Rašyti: Teberienei Pranei, Kaunas Partizanų gatvė 170-53, Lithuania.

POPIETĖ „DRAUGUI“ SEKLYČIOJE

Rugsėjo 23 d. popietė Vyr. liet. centre buvo skirta „Draugui“ paremti. Popietę pradėjo E. Sirutienė, nuosirdžiu žodžiu pasveikindama gausiai susirinkusius svečius, pabrėždama liet. spaudos svarbą rašyt. J. Reinio citata: „Laikraštis yra tautos kultūros gyvenimo veidrodys, todėl jis yra gyvas mūsų kultūros žmogaus dvasios reikalingas“. Ji reišė viltį, kad „Draugas“ ir toliau mus kasdien lankys. Tada ji pakvietė marijonų provincijolą kun. dr. V. Rimšeli paimformuoti apie „Draugo“ dabartinę ekonominę padėtį.

Kun. dr. V. Rimšelis padėkojo susirinkusiems, kad atėjo paremti „Draugo“, nes visi esame ištikimi, jog „Draugas“ mums reikalingas. Jis buvo pavergtai Lietuvai langas į laisvąjį pasaulį. Jis informuoja apie padėtį Lietuvoje ir dabar. Jis jungia visas liet. organizacijas, ir ta jungtis padeda joms gyvuoti. Bet „Draugo“ ekonominė padėtis yra sunki. Marijonai jo išlaikyti negali. „Draugas“ yra ne marijonų laikraštis, bet visų lietuvių. Perskaite paskutinį puslapį, žmonės galvoja, kad „Draugui“ tiek daug aukojama, jog tų pinigų turėtų užtekti. Bet realybė yra kitokia. Reikia pinigų algoms, pasenusioms mašinoms pakeisti, pastatui išlaikyti, paštui ir t.t. „Draugo“ prenumeratos atneša 458,724,52 dol., bet tik algoms reikia 523,925 dol. O pašto išlaidos per metus yra 208,185 dol., nors jų patarnavimas ir yra labai blogas. Pelną „Draugas“ niekada nedavė ir neduos! Lietuviai turėtų žinoti, kad liet. dienraščio leidimas yra sunki finansinė našta Marijonų vienuolijai.

Tiesa, dabar vyksta sėkmingas vėjus ir gal bus suaukota 100,000 dol., bet tai padengs vos pusę pašto išlaidų. Žinoma, tai yra didelė pagalba, bet tokius vėjus kasmet daryti neįmanoma. Marijonai pernai pridėjo 111,000 dol., bet jie negali tiek kasmet pridėti! Marijonai priklauso kongregacijai, kurios tikslas yra pastoracija, ir kongregacijos pinigai turi būti skiriami pastoracijai. „Draugą“ išlaiko ne turtingųjų, bet paprastų žmonių aukos. Ateiganti karta „Draugo“ neremia. Kun. dr. V. Rimšelis reišė padėką visiems tiems, kurie platina ir perka bilietus į banketą

ir laimėjimų knygytes, o nenumeta jų į šalį. Kai daug laikraščių jau užsidaro, „Draugas“ yra labai dėkingas visiems už dėmesį ir už aukas.

Po to kalbėjo JAV LB Soc. reik. tarybos pirm. B. Jasaitinė, kuri savo trumpu jautriu žodžiu kvietė klausytojus savo apylinkėse pakalbinti žmones testamentu užrašyti bent dalį pinigų liet. reikalams, pvz. „Draugui“. Paminėjo keletą jai žinomų atvejų, kai lietuvių, be testamentu mirusių, stambios sumos pinigų ir namai atiteko miestui. Be „Draugo“ negalėsime susižinoti. Jis teikia mums labai reikalingą kasdieninių informaciją. Tad remkime jį!

Po to buvo meninė dalis, kurią atliko aktorė Apolonia Steponavičienė ir muzikas Ričardas Sokas. A. Steponavičienė pirmiausia paaiškino, kad programoje bus literatūrinė žodžio ir muzikos kompozicija, kuri yra taip populiari Lietuvoje. Ji paskaitysianti treminio kun. Kosto Černiaus eilėraščių iš Lietuvoje išleistas jo poezijos knygos „Negesink, negesink mano žvakės“ ir ištrauką iš jo gyvenimo. O muzikas R. Sokas atliks muzikinius kūrinius.

Kun. Kostas Černius gimė 1925 m. vasario 23 d. Akmenių km., Rokiškio parapijoje. Baigęs gimnaziją, įstojo į kunigų seminariją. Rašė eiles. 1948 m. išvežė į Sibirą jį ir jo tėvus. 7 m. gyveno prie Baikalo ežero labai žvuriuose sąlygose, kas palaužė jo sveikatą. 1956 m. grįžęs į Lietuvą, mirė 1960 m. Jo poezija be galo jautri, be galo elegiška, paliečianti žmogaus sielą iki jos gelmių.

Aktorė A. Steponavičienė gražiu skambiu balsu meniškai padeklamavo keletą jo eilėraščių: „Negesink, negesink mano žvakės“, „Aš prisimenu gailų šaltinį po klevais pagal taką miške“ ir „Jūs vėl man ošiat, Lietuvos šilajai“.

Muzikas Ričardas Sokas eilėraščių palydėjo Beethoveno, Chopino ir Čaikovskio muzika. Klausytojai buvo užburti aukšto lygio meninės programos, kuri buvo tokia šviežia ir visai kitokia, negu mūsų įprastinė. Užtat ir plojo, kaip niekada, reikšdami savo dėkingumą programos atlikėjams.

E. Sirutienė padėjo meni-

ninkams už puikią popietės programą ir pakvietė visus pietų, kur ypatingai skanūs balandėliai, lyg tie legendariniai kepti karveliai, tirpo svečių gomuriuose...

Buvo laimėjimų su eile vertingų dovanų, o jos pelnas bei sudėtos aukos buvo irgi paskirtos mūsų mišiam „Draugui“ paremti, kad jis mus visada kasdieną lankytų!

Už puikią praėjusią popietę padėką priklauso ir popietės savanoriams — talkininkams: S. Plenienei, J. Gaigalienei, B. Zeikienei, A. Lietuvninkienei ir V. Radziukynui.

Aldona Šmulkštienė

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šėštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
2501 W. 69th Street
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 778-0800
Valandos pagal susitarimą

Raudonės pilies bokštas.

Nuotr. Viktoro Kučo